

The Hybridized Mentality in the Narration of Married Men and Women: An Exploration of Lived Experiences in Family Life

Soudabeh Yousefi Fazl^{*}, Mostafa Mehraeen^{}**

Mansoor Vosooqhi^{*}**

Abstract

In Iranian society, a distinctive characteristic is the confluence of rational-logical and emotional-irrational discourses. This discursive fusion has manifested in the integration of modern Western values with the traditional Iranian-Islamic axis across various periods and social spheres. One such field is the field of family life as one of the most significant social institutions. This research investigates the fragmented mentality of married men and women in the two key functions of "the status of men and women" and "parenting" within family life. This research employs Julia Kristeva's theoretical framework to describe the subject gap. The study includes 22 married male and female employees selected purposefully. The article adopts a phenomenological approach and utilizes discourse analysis as its method. Data analysis involved a two-stage process: describing and interpreting the statements obtained from in-depth interviews with participants in the process of deconstruction and reconstruction. The findings reveal a mental gap and mentality hybridization of subjectivity through the description and interpretation of narratives from married women and men in these two family life functions. mentality hybridization arises

^{*} Ph.D. Candidate of Sociology, Science and Research Branch of Islamic Azad University, Tehran, Iran,
soudabehyousefi@gmail.com

^{**} Assistant professor of sociology, Institute for Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran
(Corresponding Author), ms.mehraeen@gmail.com

^{***} Professor of Sociology, Science and Research Branch of Islamic Azad University, Tehran, Iran,
vosooqhi_mn@yahoo.com.

Date received: 06/07/2024, Date of acceptance: 22/09/2024

from the collision between discourses that are intertwined despite fundamental oppositions. These discourse worlds have transformed the subject from a unified and integrated entity into a hybridized and fragmented subject.

Keywords: mentality hybridization, Modern Rational mentality, Traditional irrational mentality, discourse hybridity, status of women and men, parenting.

Introduction

One of the characteristics of the Iranian society is the conflict and at the same time, the fusion of modern rational-logical discourses with Iranian and Islamic emotional-irrational discourses in different periods of social life. Along with the dualities in different social levels, the family institution as the most important social institution is involved in this mixing of mentality and identity both in form and mentality. From a structural point of view, besides the importance of the family institution, we are faced with the ever-increasing spread of divorce and the increase in statistics related to white marriages, while the dominant social and hegemonic body of Iranian-Islamic culture still recognizes marriage as the only appropriate model of sexual relationship. Within the family, we are faced with conflict and at the same time hybridization of mentality in various fields such as economy, sexual affairs, clothing, marital disputes, etc. Therefore, the life of an Iranian person is mixed with an amalgam of Iranian, Western and Islamic values, which forms a hybridized social mentality. Our problem in this article is to describe this fragmented mentality and its discursive dimensions according to the narrative that married men and women have from their lived experience of family life.

Theoretical Framework

The hybridized mentality as the main subject of the article is seen in a perfect way in Kristeva's approach in different systems of language, mind and society. Kristeva's cognitive model in this theoretical plan is the natural process of language denotation. In this process, "two sets of meanings and forces are present: pre-linguistic, emotional, emotional, sexual instinct, religious and irrational forces (semiotic) and the set of meanings or Social, intellectual, patriarchal, scientific and logical forces (symbolic). According to Kristeva, any theory about language must also be a theory about the subject. Therefore, the subject, which is a result of linguistic significations, naturally contains these dualities and gaps and "is formed at the intersection of the

symbolic (emotional-irrational discourses) and the symbolic (rational-rational discourses)".

Materials & Methods

The current research is a type of interpretative descriptive research with a phenomenological approach. In order to analyze the narrative of the lived experience of married men and women, this article uses the discourse analysis method of Paul G and Wodak. In this article, two important functions of the field of family life include "status of man and woman" and "child education" are described and interpreted. This research includes 22 married men and women working in the University of Tehran, maintaining the diversity of demographic characteristics, and the samples were selected purposefully.

Discussion & Result

table 1. Interpretive concepts of child raising in family life

function	mentality action language	Modern rationality	Unreasonable, non-modern axis (customary and religious traditions)
	raising a child	highlighting	Education-centered awareness/educational freedom and children-centered choice/using counseling-based approach/strengthening self-control in children/intimacy-centered education/morality-centered preference over religion-centered education/equal participation and abstention authority of parents in making decisions about children's affairs
Identification		free-thinking parents/self-centered parents/husband as a permissive and non-dominant man/mother as a fallible woman	Controlling parents/dominant father in education/self-sacrificing mother/other parents are child-oriented

function	mentality action language	Modern rationality	Unreasonable, non-modern axis (customary and religious traditions)
	Human to human relationship	Mutual trust of children and parents/relationship based on intimacy and empathy with children/conversation-oriented in solving problems/participatory decision-making by parents for children/communicative rationality in decision-making/freedom based on the principle of awareness/violence-avoidance education/easy religious attitude	central authority in the relationship of parents to their children / unequal relationship between men and women in making decisions for children / direct control based on custom and Sharia / physical and psychological violence / religious education with rules / authoritarian education style
politics	The need to educate children about sex/recognition of children's private sphere/religious tolerance towards children/the importance of religious education/criticism of physical and psychological violence/the need to use all modern educational tools/individual-centeredness and the priority of individual needs in Having children/having children as a choice/degendering the role of parents in educational matters	Religiosity and its positive function in raising children/controlling the relationship with the opposite sex/positive function of physical punishment and material desaturation/the need to have children as a standard lifestyle/gender-oriented approach to the educational roles of mother and father/gender-oriented approach To sons and daughters	
action	Conversation-oriented actions, actions based on awareness and freedom/non-priority of having children in joint life/action aimed at the equality of parents in decision-making/tolerant actions in children's religious practice/utilizing psychological techniques and modern educational resources	Conversation-oriented actions, actions based on awareness and freedom/non-priority of having children in joint life/action aimed at the equality of parents in decision-making/tolerant actions in children's religious practice/utilizing psychological techniques and modern educational resources	
Epistemological system	Analytical/rational/cognitive	emotional-customary/intuitive-religious	

Table 2. Interpretive concept of men and women position in family life

function	mentality action language	Modern rationality	Unreasonable, non-modern axis (customary and religious traditions)
	The position of men and women	highlighting	Equal and all-round participation of men and women in decision-making areas/Mutual respect for each other's rights/genderless approach to housework and division of household duties
Identification		Tolerant man / wife as a tolerant and free-thinking woman / wife as a woman with economic intelligence / wife as a sexually abstinent man / woman with an independent identity / woman who seeks power, cannot be dominated / individualistic woman	Men who are fanatical towards their spouse/wife as a sexualized religious woman/wife as a skeptical, dogmatist, controlling man/dependent woman in decision-making and domineering/woman as an emotional and irrational being/sexualized men
Human to human relationship		Equality between men and women in different areas of decision-making/communicative rationality based on superior reasoning/understanding-oriented relationship and free from dominance in relationships/interactionism and conversation-oriented persuasive relationship/legal equality towards women (in men)/legitimization to the independent identity of women (in men)/participatory relationship of spouses	relationships / male hegemony in important financial and family decisions / mental abuse of the wife with a sexual dominance mentality / domineering in relation to the wife / legitimizing cognitive hegemony and wife's action in decision making non-sympathetic and non-supportive relationship of spouses in raising children and managing household affairs/relationship based on gender division of roles/seduction aimed at advancing material and emotional goals
politics		The positive function of the equal division of household work and the need for active participation in household affairs by men/deprivation of self-exclusivity in child rearing/degendering of authority in decisions/equal cognitive ability of women with men/central competence in decision-making/legal equality and reform of unequal legal laws/approach positive for women's employment/the need to respect women's independent social identity	A male-centered gendered approach/legitimizing unequal rights with a conventional view of women's emotional and intellectual instability/genderization in the issue of women's employment/referring to people in family decisions/masculinization of work spaces/ignoring identity Independent female/positive approach to dowry as a means of salvation

function	mentality action language	Modern rationality	Unreasonable, non-modern axis (customary and religious traditions)
	action	Action aimed at de-gendering/action aimed at the superior logic of de-gendering as a decision-making criterion/legal egalitarian action/participation and consensual action in financial and cultural affairs and childbearing/women's individual independence in communication/defiance actions and evasive dominance towards Wife's sexualized approach	Non-participatory tradition-oriented action/conversation-avoidance actions/action aimed at gender division of roles/gender-oriented authoritarian actions/instrumental action of sexual rejection as a punishment for obedience - sexual abstinence/sexualization of actions aimed at spouse relationship with the opposite sex/dominant actions based on legitimate gender/female exclusive responsibility in domestic work
	Epistemological system	Practical/Analytical-critical/ rational	Custom-oriented epistemic system/ Sharia-based epistemic system

Conclusion

Relying on this theoretical foundation of Julia Kristeva, we described and interpreted the moments of encounter and the gap in the mentality of Iranian people according to the narrative of married men and women from the field of "status of man and woman" and "children raising" in the lived experience of family life. In the field of the position of men and women, the concepts of the two mental worlds of modern reason and non-modern reason shows that the actions and perceptions of women and men participating in the field of decision-making power and their position in family life stands in the middle of the two worlds of self center modern world and the traditional world.

The same hybrids of mentality worlds can be seen in the function of “raising children”. On the one hand, we are faced with the modern reason-oriented discourse, which has main components such as children's awareness and freedom, priority of ethics over religion-oriented visions, defamiliarization of definitions of the roles of men and women in the family, non-violence, participation and balanced equality of

husband and wife in decision-making, and on the other hand, with non-modern, irrational discourse that has main components such as authoritarian control, religious education, direct control based on custom and sharia, sexism of mother and father roles and...

The subjects of this research are subjects with hybrid and fragmented mentality, who are living between two worlds worlds of the modern intellectual center (in which the source of knowledge is the individual and individual will) and the non-modern intellectual world (in which The source of knowledge is customary and religious traditions).In this research, we also aimed to describe and interpret the narratives and stories of the the moments of participants to show confrontation, and the gap of mentality and the blending of wisdom and nonwisdom areas of two functions of family life, named, “raising children” and “the position of women”

Bibliography

- Armaki, Azad (2012). "Co-family, the emergence of new forms of family in Tehran", Socio-Cultural Research Quarterly, No. 1.
- Azkiya, Mustafa: Darban Astaneh, Alireza (2010). Applied research methods. Tehran: Keihan Publications. [in persian]
- Barett, Steel. (2018). Kristeva in another frame. Translated by Mehrdad Parsa. Tehran: shavand publication. [in persian]
- Bauman, Zygmunt (2003). Liquid love, on the frailty of human bonds. Translated by Irfan Sabeti: Ghoqnos. [in persian]
- Badiou, Alain (2017). in praise of love, Translated by Maryam Abdur Rahim Kashi, Tehran: Ghoqnos. [in persian]
- Beck, Ulrich (2016). The Global Chaos of Love, Eight Essays on the Sociology of the Family:tarjoman.
- Fairclough, Norman. (2000). Critical discourse analysis. Translation by Pirouz Izadi. Tehran: Center for Media Studies and Research. [in persian]
- Giddens, Anthony. (1999). The third way, translated by Manouchehr Sabouri. Tehran: Shiraz. [in persian]
- Giddens, Anthony. (2000). Sociology, translated by Manouchehr Sabouri. Tehran: Nashre ney. [in persian]
- Giddens, Anthony. (2012). Summary of the works of Anthony Giddens, translated by Chavoshian. Tehran: Ghoqnos [in persian]
- Jalaipour, Hamidreza: Mohammadi, Jamal (2012). Recent Sociological Theories. Tehran: Nashrani [in persian]

- Kristeva, Julia and others (2008). *foreign body*. Translated by Mehrdad Parsa. Tehran: rokhdade no Publications. [in persian]
- Kristeva, Julia. (2018). *I travel myself*. Translation of Tofan Gerkani. Tehran: ghatreh publication. [in persian]
- Kristeva, Julia. (2016). *Against national depression*. Translated by Mehrdad Parsa. Tehran: shavand publication. [in persian]
- Kristeva, Julia. (2016). *Shared individuality*. Translated by Mehrdad Parsa. Tehran: Rozbahan Publishing House. [in persian]
- Kristeva, Julia. (2009). *Khushid Siah Melancholia*, translated by Mehrdad Parsa. Tehran: rokhdade no Publications. [in persian]
- Kristeva, Julia. (2015). *Nations without nationalism*, translated by Mehrdad Parsa. Tehran. shavand published.
- Mehraveen, Mostafa. (2012). "Research Method Booklet". Rokhdade tazeh Institution. [in persian]
- Mehraveen, Mostafi (2011). "Text analysis in the thought of Julia Kristeva", Book of the Month of History and Geography, vol. 26. [in persian]
- Milani, Abbas. (2009). *Modernism and anti-modernism in Iran*, Tehran: Akhtaran Publications. [in persian]
- McAfee, Noel. (2013). *Julia Kristeva*, translated by Mehrdad Parsa. Tehran: Center Publications. [in persian]
- Stratton, Paul. (2005). *Getting to know Descartes*. Translated by Homan Arabi. Tehran: Center Publications. [in persian]
- Shaygan, Dariush. (2007). *new enchantment; Forty-part identity and mobile thinking*. Translated by Fatima Valiani. Tehran: Forozan Publications.
- Carrim, Nasima M. H (2018), "Behind the Mask: Hybrid Identity Work of Indian Women Managers in Corporate South Africa", University of Pretoria, Pretoria, South Africa
- Dusi, Paola ,Giuseppina Messetti, Inmaculada (2015). "Belonging: Growing up between two Worlds", *Procedia , Social and Behavioral Sciences*, Elsevier, p560 – 568
- Kamada, L. D. (2009). *Hybrid identities and adolescent girls*. *Multilingual Matters*. library of congress cataloging in publication Data.
- Kaye DaCosta, Paula (2018). *Cultural Identity and Hybridity in Different Spaces In Different Spaces*, University of Toronto, Department of Leadership, Higher and Adult Education, Ontario Institute for Studies in Education
- MacCay, Brian (2009). "Living between two worlds, who is living in whose worlds?", *Australasian Psychiatry*, Vol17 supplement, p 20-23.
- Pachini Hernandez, Deborah (2010). *Hybridity and identity in Latino popular music*, United State of America, Temple university press.

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان متاهل از تجربه زیسته زندگی خانوادگی

سودابه یوسفی فضل*

مصطفی مهرآیین**، منصور وثوقی***

چکیده

از ویژگی‌های برجسته جامعه ایرانی آمیختگی گفتمان‌های عقلایی-منطقی و احساسی-نامنطقی است. این آمیختگی گفتمانی خود را با پیوند ارزش‌های مدرن غربی و ارزش‌های سنت محورا ایرانی-اسلامی در دوره‌ها و ساحت‌های متفاوت حیات اجتماعی آشکار ساخته است. یکی از این ساحت‌ها، میدان خانواده به عنوان یکی از مهمترین نهادهای اجتماعی است. در این تحقیق ذهنیت چندپاره زنان و مردان متاهل در دو کارکرد "جایگاه زن و مرد" و "تربیت فرزند" زندگی خانوادگی بررسی میشود. چارچوب نظری معطوف به تشریح شکاف سوژه با تاکید بر رویکرد نظری ژولیا کریستوا است. مشارکت‌کنندگان شامل ۲۲ زن و مرد متاهل کارمند بودند که به صورت هدفمند انتخاب شدند. رویکرد مقاله، رویکردی پدیدارشناختی و روش به کارگرفته‌شده در راستای این رویکرد، روش تحلیل گفتمان می‌باشد. در تحلیل داده‌ها، گزاره‌های حاصل از مصاحبه‌های عمیق با مشارکت‌کنندگان در دو مرحله توصیف و تفسیر، واسازی و سپس بازسازی شدند. مقصد نهایی این مقاله، بازنمایی پدیدارشناختی شکاف ذهنیتی و ذهنیت چندپاره مشارکت‌کنندگان با استفاده از توصیف و تفسیر روایت‌های زنان و مردان متاهل در این دو کارکرد از زندگی خانوادگی

* دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی گروه‌های اجتماعی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، soudabehyousefi@gmail.com

** استادیار جامعه‌شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)، ms.mehraeen@gmail.com

*** استاد گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران، vosooghi_mn@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۶، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۰۱

می‌باشد. ذهنیتی که حاصل برخورد جهان‌های گفتمانی است که به رغم تقابل‌های بنیادین درهم آمیخته‌اند و سوژه را از سوژه‌ای یکدست و یکپارچه به سوژه‌ای چندپاره و شکاف‌خورده تبدیل کرده‌اند.

کلیدواژه‌ها: ذهنیت چندپاره، زندگی خانوادگی، ذهنیت عقل محور مدرن، ذهنیت ناعقل محور غیرمدرن، آمیختگی گفتمانی، جایگاه زن و مرد، تربیت فرزند.

۱. مقدمه و بیان مسئله

تفکر و ذهنیت اجتماعی ریشه در مناسبات حیات اجتماعی و فرهنگی جوامع در لحظات مختلف تاریخی دارد و نحوه زیست اجتماعی منابع اصلی معرفتی سوژه را فراهم می‌کند. تجربه اجتماعی و گفتمانی یگانه‌ی هر یک از جوامع ذهنیت خاص اجتماعی آن‌ها را شکل می‌دهد. بنابراین توجه به بافت بومی خاص هر جامعه به منظور تبیین ذهنیت فرهنگی و اجتماعی ضروری است.

یکی از ویژگی‌های جامعه ایرانی کشاکش و درگیری و در عین حال آمیختگی گفتمان‌های عقلایی-منطقی مدرن با گفتمان‌های احساسی-نامنطقی ایرانی و اسلامی در دوره‌های متفاوت حیات اجتماعی است. به طور مثال به لحاظ تاریخی

اوج تلاش خودجوش تجدد در ایران در زمان شاه عباس کبیر بود. میدانی که او طراحی کرده بود به خوبی مرادش را از قدرت نشان می‌داد. او هم به تمایز قدرت عرفی از قدرت مذهبی باور داشت و هم طالب نوعی درهم‌تنیدگی آن‌ها بود. (میلانی، ۱۳۸۸: ۱۴).

در دوره‌های تاریخی بعدی مانند دوره قاجار نیز با وجود غلبه عناصر ایرانی اسلامی، شاهد گسترش ارتباطات میان ایران و جهان و رویارویی نخبگان ایرانی با مدرنیته هستیم. سده بیستم شاهد رواج همه‌جانبه ایرانیان با غرب بود. (همان: ۱۶) بنابراین جامعه ایرانی همواره شاهد درگیری و در عین حال آمیختگی گفتمان تجدد و گفتمان سنت بوده است. این ویژگی، ذهن و زبان انسان ایرانی را در ساحت‌های متفاوت زیست اجتماعی مانند اقتصاد، سیاست، قضا، آموزش و پرورش دستخوش ناهمگونی و چندگانگی قرار داده است.

در این فضای ناهمگون و غیریکدست و آکنده از اختلاط گفتمان‌های هویتی، به تعبیر شایگان «تمام فرهنگ‌ها موزائیک‌وار در کنار یکدیگر جای می‌گیرند» (شایگان، ۱۳۸۶: ۱۴).

کنار این دوگانگی‌ها در سطوح مختلف اجتماعی، نهاد خانواده به عنوان مهمترین نهاد اجتماعی به لحاظ شکلی و محتوایی درگیر این اختلاط ذهنیتی و هویتی است. خانواده به مثابه میدان در کارکردها و عرصه‌های مختلف خود شاهد بروز این دوگانگی‌هاست. به لحاظ ساختاری در کنار اهمیت نهاد خانواده، با گسترش روزافزون طلاق و افزایش آمار مربوط به ازدواج‌های سفید مواجهیم. بنابر تحقیقات انجام شده، ازدواج سفید یا گونه روابط مبتنی بر «هم‌خانگی» در کلان شهرهایی چون تهران دائما رو به افزایش است (آزاد ارمکی، ۱۳۹۱: ۱). این در حالی است که بدنه غالب اجتماعی و هژمونی فرهنگ ایرانی-اسلامی همچنان ازدواج را به عنوان تنها الگوی مناسب ارتباط جنسی به رسمیت می‌شناسد. در درون خانواده نیز در ساحت‌های مختلفی چون اقتصاد، امور جنسی، پوشش، اختلافات زناشویی و ... با درگیری و در عین حال آمیختگی ذهنیتی مواجهیم.

در این مقاله پژوهشی از میان این کارکردها دو کارکرد مهم زندگی خانوادگی یعنی جایگاه زن و مرد و تربیت فرزند با توجه دوگانگی‌های آمیخته‌ی شناختی مورد مطالعه پدیدارشناختی قرار می‌گیرد. بنابر مواردی که برشمردیم، زندگی انسان ایرانی با ملغمه‌ای از ارزش‌های ایرانی، غربی و اسلامی در آمیخته است که ذهنیت اجتماعی چندپاره را شکل می‌دهد. مسئله ما در این مقاله توصیف این ذهنیت چندپاره و ابعاد گفتمانی آن با توجه به روایتی است که زنان و مردان متأهل از تجربه‌ی زیسته‌ی زندگی خانوادگی خود دارند.

۲. سوالات تحقیق

زنان و مردان متأهل در بیان ادراک چند پاره خود از کارکردهای «جایگاه زن و مرد» و «فرزندپروری» در تجربه زیسته‌ی زندگی خانوادگی:

چه ابعادی را بنا به موقعیت‌های متفاوت این تجربه برجسته می‌سازند؟

به خلق چه هویت‌هایی از خود و دیگران در موقعیت‌های متفاوت این تجربه می‌پردازند؟

چه روایتی از روابط انسانی در موقعیت‌های متفاوت این تجربه ارائه می‌دهند؟

چه روایتی از وجوه خیر و شر این تجربه در موقعیت‌های متفاوت این تجربه ارائه می‌کنند؟

چه کنش‌های خاصی را در فرآیند این تجربه، تجربه کرده‌اند؟

چه نظام زبانشناختی - معرفت‌شناختی یا چه نشانگرهای زبانی برای خلق این روایت در موقعیت‌های متفاوت این تجربه استفاده می‌کنند؟

۳. پیشینه تحقیق

مهمترین مطالعات خارجی مرتبط با تحقیق به دو دسته تقسیم می‌شوند:

بخشی از این مطالعات معطوف به شرایط اجتماعی و فرهنگی و فردی بسترساز هویت پیوندی و آستانه‌ای به عنوان نوع خاصی از گفتمان هویتی است مانند مطالعه‌ی برایان مک کوی (۲۰۰۹) که با هدف کشف دلالت‌های مفهوم "بودن میان دو جهان (Being between two worlds)" بر روی مردمان بومی استرالیا انجام داد. این مطالعه دارای دو محور اساسی است. یکی گرفتار بودن مردمان بومی استرالیا میان روش‌های زندگی سنتی و جامعه غربی و دیگری تلاش بومیان برای تطبیق و انتخاب و زندگی با عناصر متفاوت جهانی که با آن‌ها درگیر بودند. تحقیق دیگری نیز به نام "هویت پیوندی و دختران نوجوان، در میانه زیستن (being half)" توسط لارل دی کامادا (۲۰۰۹) در کشور ژاپن انجام شده است. در این مطالعه محقق در پی بررسی این مسئله است که چگونه ۶ دختر بالغ در ژاپن که دارای یک والد ژاپنی و یک والد غیرژاپنی هستند به شکلی گفتمانی هویت پیوندی خود را در متن جامعه ژاپن بر می‌سازند. دבורا پاچینی (۲۰۱۰) نیز در مطالعه‌ی خود فراتر از یک مطالعه قوم‌شناختی به بررسی مدل‌های هویت پیوندی در جوامع لاتین تبار و موسیقی‌شان می‌پردازد.

بخشی دیگر از پژوهش‌های انجام شده عمدتاً به مسئله شکل‌گیری هویت هیبریدی یا چندرنگه نسل دوم مهاجرانی معطوف است که بعضاً به کشورهایی که زمانی توسط آنها استعمار شده‌اند مهاجرت کرده‌اند. مانند مقاله پائولا دوسی (۲۰۱۵) که با بهره‌گیری از رویکرد پدیدارشناسی به نقش احساس تعلق جوانان ایتالیایی تبار با والدین مهاجر می‌پردازد. نتایج پایان نامه داکوستا (۲۰۱۸) نشان داد ابعاد هویتی دانشجویان مهاجر اهل جامائیکا که در دانشگاه‌های اونتاریو کانادا زندگی و تحصیل می‌کنند، به صورت چندگانه‌ای بر ساخته می‌شود و از زمینه‌های متعددی متأثر است. در مقاله نسیم کریم (۲۰۱۸) با ۱۳ مدیر زن هندی شاغل در پست‌های مدیریتی ارشد در شرکت‌های آفریقایی جنوبی مصاحبه شد. روایت‌ها نشان داد که گروه‌های محروم پیشین (زنان هندی) میان پذیرش ارزش‌های فرهنگی و انطباق همزمان با هنجارهای سازمانی، گرفتار شده‌اند. این زنان در

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان ... (سودابه یوسفی فضل و دیگران) ۱۹۳

طول ارتقای شغلی خود بسیار درگیر کار هویتی چندرگه هستند و تلاش مضاعفی در ارتباط با خودانگاره‌شان از یک زن هندی ایده آل و همزمان یک مدیر موفق دارند.

۴. چارچوب نظری

۱.۴ کریستوا

هم راستا با پیشینه تحقیق، رویکرد نظری پیشنهادی این تحقیق برای دستیابی به درکی جامع از سوژه چندپاره، مدل نظری ژولیا کریستوا است.

ذهنیت چندپاره به عنوان موضوع اصلی مقاله به شکلی جامع در رویکرد کریستوا در نظام‌های متفاوت زبان، روان و جامعه به چشم می‌خورد. الگوی شناختی کریستوا در این طرح نظری فرآیند طبیعی دلالتی زبان است.

از نظر کریستوا وقتی به زبان و فرایند دلالت آن توجه می‌کنیم باید به دو شیوه عملکرد زبان توجه داشته باشیم: (۱) زبان به عنوان بیان واضح و قاعده مند معنا، و (۲) زبان به عنوان انگیزش احساس یا به طور مشخص تر تخلیه رانه‌ها و انرژی‌های سوژه. کریستوا در اشاره به این دو حالت به ترتیب اصطلاحات نمادین و نشانه‌ای را به کار می‌گیرد «کریستوا به نقل از مک آفی، ۱۳۹۲: ۳۳» به طور دقیقتر در این فرآیند «دو مجموعه از معانی و نیروها حضور دارند: الف) مجموعه معانی یا نیروهای پیش‌زبانی، عاطفی، احساسی، غریزی جنسی، دینی و نامنتقی (امر نشان‌های) ب) مجموعه معانی یا نیروهای اجتماعی، عقلانی مردسالار، علمی، فنی و منطقی (امر نمادین)». (مهرآیین، ۱۳۹۱: ۲۲). از نظر کریستوا هر گونه نظریه‌ای درباره زبان باید نظریه‌ای درباره سوژه یا فاعل زبان نیز باشد.

بنابراین سوژه که حاصلی از دلالت‌های زبان‌شناختی است، به شکل طبیعی حاوی این دوگانگی‌ها و شکاف‌هاست و «در ملتقای امر نشان‌های (گفتمان‌های احساسی-نامنتقی) و امر نمادین (گفتمان‌های عقلانی-منطقی) شکل می‌گیرد». (همان: ۲۲). در این دیدگاه فرآیند طبیعی دلالتی زبان، نوشتار و متعاقباً سوژه و گفتمان‌های اجتماعی آمیزه‌ای از عنصر «عقلانیت» و عنصر سرپیچنده «عقلانیت» یعنی «میل»، می‌باشد. «بخش اعظم کار کریستوا مربوط به تشخیص و طبقه‌بندی لحظاتی است که در آن‌ها «امر نشان‌های»، «امر نمادین» را به چالش می‌کشد» (همان: ۱۷۱) کریستوا «سوژه را به گذرگاهی شبیه میکند که در ملتقای آن جدالی در می‌گیرد» (برت، ۱۳۹۷: ۱۴۸). بنابراین یکی از مهمترین تلاش‌های فکری کریستوا

در جهت «کمک به یافتن تعادلی میان فراروی‌های طبیعت و قوت فرهنگ است همچنان که تلاش می‌کند تا قطبیت و دوگانگی میان این دو قلمرو را مضمحل کند» (مک آفی، ۱۷:۱۳۹۲) و روان و ذهنیت طبیعی سوژه (درفرآیند) را شکاف خورده میان این دوگانه‌ها میداند. کودکی که با ورود به عرصه زبان سوژکتیویته خود را به دست می‌آورد و با ورود به امر نمادین تسلیم قانون می‌شود هیچ گاه از میل برای تخطی از قانون صرف نظر نمی‌کند. (برگرفته از مک آفی: ۱۳۰). در واقع از نظر کریستوا ساختار سوژه مانند ساختار زبان عمل می‌کند و عملکرد بینامتنی نوشتار در مورد سوژه طبیعی نیز صدق میکند.

عاملیت مفهوم بینامتنیت در مورد حالات مرزی بیگانگی، مهاجرت، واپس‌زنی و... نشان می‌دهد که این موقعیت مرزی و متکثر در مورد سوژه نیز صادق است، چرا که هویت او هرگز در یک مکان ثابت نیافته و ساختار سوژکتیویته اساسا وجهی بینامتنی دارد (کریستوا، ۱۳:۱۳۸۸).

در سطح روانی فراروی از مرزهای خویشتن با پذیرش دیگری روانی یا ناخودآگاه رخ میدهد.

کریستوا در «بیماری‌های جدید روح» توضیح می‌دهد که چگونه برتری و استبداد تصویر، تفاوت‌ها و عواطف را کمرنگ کرده و توانایی بازنمایی ارزش‌های شخصی و ارزش‌های سوژه را نابود می‌کند. (کریستوا، ۲۰۵:۱۳۹۷). اهمیت این موضوع تا به حدی است که کریستوا اساسا درک دیگری اجتماعی را در گرو درک غریبگی درون و غیریت‌های روانی میداند که ما را تبدیل به موجوداتی چند پاره می‌کند. (برگرفته از کریستوا: ۱۳۹۵، ۶۶ و ۶۵). در واقع مکانیسم سرپیچی که با مفهوم غریبگی پیوند می‌خورد، منجر به تحقق سوژه در فرآیند مورد نظر کریستوا می‌شود که اساسا نبایستی «در مفهومی انعطاف‌ناپذیر از «خود»» (کریستوا، فردیت اشتراکی، ۴۱:۱۳۹۵) گرفتار شود. اوج این سرپیچی روانی در سطح ادبیات و هنر یا هر آنچه با متن پیوند می‌خورد وجه مالیخولیایی زبان است که به دنبال فهم امر نام‌ناپذیر است اما «پروژه‌ی نوشتن از چیز نام‌ناپذیر پروژه‌ای بی‌پایان یا اساسا ناممکن است.» (کریستوا، ۸:۱۳۸۸). به همین دلیل وجه پیش‌زبانی و نشانه‌ای زبان چنانچه در کنار وجه نمادین قرار نگیرد، باری مالیخولیایی و پریشان‌گو به زبان می‌دهد. کریستوا مفهوم سوژه را در مورد ملت نیز به کار می‌برد. او با الگو قرارداد ملت فرانسه رهایی از سلطه ناشی از نظم نمادین ملی‌گرایی مستبدانه را در گرو ورود بیگانگان (مهاجران) و توسیع دیگر بودگی می‌داند. در جایی نقل می‌کند که «همچون برادر زاده بکوشیم خود را غریبه بپنداریم

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان ... (سودابه یوسفی فضل و دیگران) ۱۹۵

تا بهتر بتوانیم بیگانگان بیرونمان را ارج نهیم، جای آنکه بکوشیم به ضوابط سرکوبی و خودداری خودمان مقیدشان کنیم» (کریستوا، ۱۳۹۴: ۳۴).

از دیگر منابع کلیدی حوزه جامعه‌شناسی در حوزه تجربه زیسته زندگی خانوادگی در دوران سیالیت مدرن می‌توان به زیگمونت باومن، اولریش بک، آلن بدیو و گیدنز اشاره کرد. البته ادعای این تحقیق بروز این سیالیت در قالب درهم آمیختگی و اختلاط گفتمانی است. با وجود تفاوت در پرداخت به مقوله سیالیت در دیدگاه باومن، بک و بدیو و کریستوا تشابه‌هایی در نظام نظری آن‌ها مشاهده می‌شود که حتی المقدور به آن اشاره می‌شود.

۲.۴ زیگمونت باومن

چند پارگی ذهنیت علاوه بر این که ریشه در التقاط حوزه‌های شناختی و گفتمانی دارد، ناشی از سیالیت، پویایی و تغییر نهفته در ذات مدرنیته است. این تغییر و سیالیت را باومن در مورد پیوندهای انسانی به عنوان پیوندهایی که فاقد هرگونه پیوند ناگسستنی و همیشگی هستند تشریح می‌کند. باومن به تشریح "ناپایداری خارق‌العاده پیوندهای انسانی، احساس نامنی حاصل از این ناپایداری، و امیال متضاد ناشی از این احساس مبنی بر تحکیم پیوندها و در عین حال سست نگه داشتن آنها" می‌پردازد. (باومن، ۱۳۸۴: ۱۰). در واقع یکی از جلوه‌های اصلی چندپارگی و چندگانگی ذهنیت به حوزه روابط انسانی مربوط می‌شود. روابطی که به تعبیر باومن این افراد به شدت به آن محتاجند و در عین حال بیمناک از آنند زیرا می‌ترسند چنین حالتی بار سنگینی بر دوش آنها تحمیل کند و آزادی ای که برای ایجاد رابطه لازم دارند به شدت محدود شود. تمامی این شرایط منجر به شکل‌گیری سبک‌های نوینی از زندگی در عرصه عشق، رابطه جنسی، خانواده و دوستان مبتنی بر این ناپایداری می‌گردد. "ازدواج به سبک قدیمی" تا زمانی که مرگ ما را از هم جدا سازد" که پیش از این به وسیله هم خانگی موقت مبتنی بر "بینیم چگونه از کار در خواهد آمد" از عرصه بیرون رانده شده، جای خود را به "دور هم جمع شدن‌ها"ی پاره وقت و قابل تغییر وقت می‌دهد. باومن این رویکرد غالب در ارتباطات و پیوندهای انسانی در جامعه سیال مدرن را به تاسی از گیدنز "رابطه ناب" می‌نامد، رابطه ناب تا جایی ادامه دارد که باقی ماندن برای هر یک از طرفین رضایت بخش باشد و

برخلاف ازدواج نوعی شرایط طبیعی نیست که بتواند دوام آن را مسلم شمرد. یک ویژگی رابطه ناب است که می‌توان هر لحظه، کم و بیش به میل هر یک از دو

طرف، به آن پایان داد. برای اینکه رابطه‌ای از این شانس برخوردار باشد که دوام بیاورد، تعهد امری ضروری است، ولی هر کسی که بدون احتیاج خود را متعهد سازد در آینده، در صورت از میان رفتن رابطه، در معرض آسیب و زیان شدید قرار می‌گیرد. (همان: ۱۴۲).

باومن به طور کلی ظهور شکل جدید رابطه جنسی و دوری گزیدن از پیوندهای پایدار و تعهد آور را بخشی از برساخت انسان مصرفی در عصری می‌داند که عقلانیت سیال مدرن بر آن حاکم است.

۳.۴ اولریش بک

باومن و بک هر دو به نوعی تغییر ساختارهای خویشاوندی و خانوادگی را در مرکز تحلیل خود قرار می‌دهند. بک تاثیر روند جهان‌شهری شدن بر ساختار خانواده و باومن تاثیر روند مدرنیته بر ساختار خانواده و روابط عاطفی زوجین را بررسی می‌کند. اصطلاح نویی که بک بر آن تاکید می‌کند فراتر از جهانی سازی یا فراملی‌گرایی است. خانواده‌های جهان‌گستر با مفهوم "جهان‌شهری سازی" صورتبندی می‌شوند. جهان‌شهری سازی بر رابطه‌ای بسیار عمیق‌تر و شخصی‌تر دلالت می‌کند که در آن مفهوم "ما" و دیگری "در هم می‌تنند." جهان‌شهری سازی در حوزه‌های مختلفی از زندگی روزمره‌مان، از شغل تا آموزش تا تفریح و عشق رخ می‌دهد و بخواهیم یا نخواهیم رخ می‌دهد. با خود نوعی "آمیختگی افق‌ها" نوعی "رقص تفاهم" می‌آورد که گاهی اوقات به سوتفاهم بیشتر و برخورد افق‌ها منجر می‌شود" (بک، ۱۳۹۶: ۲۵۸). این آمیختگی افق‌ها و دیدگاه‌ها مرکز ثقل رویکرد جهان‌شهری سازی است. عصری که خواه ناخواه با خود درهم‌تنیدگی‌های فرهنگی و سیاسی و دینی به بار می‌آورد و انسان‌هایی که زمانی با مرزها اقلیت و اکثریت یا بومی و مهاجر جدا شده بودند. جهان‌شهری سازی منجر به شکل‌گیری خانواده‌های جهان‌گستر می‌شود که در آن با هویت‌هایی در هم آمیخته مواجهیم.

۴.۴ آلن بدیو

بدیو به شکل جدیدی از روابط عاطفی مبتنی بر قرارداد در عصر مدرن اشاره می‌کند که در آن شبکه‌های دوست‌یابی مبالغه و منعکس‌کننده مفهومی از عشق هستند که امنیت را مطابق با توافقات از پیش انجام شده در اولویت قرار می‌دهد. از طرفی دیگر این نوع از عشق عملاً

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان ... (سودابه یوسفی فضل و دیگران) ۱۹۷

آن را از معنای حقیقی عشق یعنی تجربه عمیق و اصیل از دیگربودگی تهی می‌کند و آن را در محاق لذت جویی و لذت‌طلبی قرار می‌دهد. اگر این سخن بدیو را در قیاس با رویکرد بنیادین کریستوا در باب امر نمادین و نشانه‌ای قرار دهیم، می‌توان گفت این شکل مدرن قرارداد اجتماعی عشق و ارتباط عاطفی با قواعد و ساختاری که می‌آفریند همان نظم نمادینی است که پویایی و تغیر را به بهای حفظ امنیت و دوری از به بیان بدیو "مخاطره" یا به بیان کریستوا "حذر کردن از سرپیچی)، نابود می‌کند. به همین دلیل همانطور که آرمان کریستوا بازگرداندن سرپیچی به نظم، تن به ذهن و طبیعت به فرهنگ است یکی از دغدغه‌های بدیو نیز ابداع دوباره این مخاطره است. در این تجربه مخاطره آمیز می‌توان دنیا را بر مبنای تفاوت نیز نگریست. این همان تاکید بر "دیگری" است که می‌تواند روایت‌گر نوعی اصیل و نجات‌گر از عشق باشد. بنابراین می‌توان گفت بدیو عشق را واجد خصیلتی گسست‌کننده می‌داند که یک را به دو تبدیل می‌کند و با آن زندگی دیگر نه از منظر یک که از منظر دو ساخته می‌شود. دو بودن به این معنا که "می‌توانیم دنیا را جزاز طریق آگاهی انفرادی تجربه کنیم و با آن مواجه شویم". (بدیو، ۱۳۹۷: ۴۳). "عشق طرحی وجودی است به منظور ساختن دنیا از منظری مرکزیت زدایی شده غیر از منظر انگیزه محض من برای بقا یا تایید مجدد هویتیم" (همان: ۲۹).

۵.۴ گیدنز

گیدنز مانند بک از خطرپذیری و آزادی پرمخاطره به عنوان شاخص های کلیدی مدرنیته دنیای جدید یاد می‌کند. ویژگی اصلی مدرنیته متاخر بازانديشی و تجربه سیالیت درباره همه کنش‌های اجتماعی است. از نظر گیدنز "باززترین ویژگی دوران کنونی شکل‌گیری تحولات بسیار واقعی است" (جلایی پور، ۱۳۹۲: ۳۷۴). این تحولات ناشی از خصیلت بازانديشانه و سیال دوران مدرن است و یکی از کانون‌های اصلی آن زندگی خانوادگی و ازدواج می‌باشد.

ازدواج دیگر مانند گذشته بر الزام‌های بیرونی و پیش ساخته استوار نیست. ازدواج بیش از پیش به صورت ارتباطی درآمده که دلیل پیدایش و ادامه آن احساس رضایت عاطفی خاصی است که از هم زیستی و ارتباط نزدیک با همسر مطلوب حاصل می‌شود (گیدنز، ۱۳۹۲: ۱۳۹).

از نظر گیدنز " ازدواج سستی بر پایه نابرابری زن و مرد قرار داشت و شوهر قانونا مالک زن بود" از زنان انتظار میرفت عفیف باشند و به مردان آزادی جنسی بیشتری داده شده بود "از طرفی دیگر "کودکان علت وجودی ازدواج بودند و خانواده‌های پرجمعیت یا مطلوب بودند یا به عنوان امری طبیعی پذیرفته می‌شدند. ما اکنون در دوره "کودک سالاری" زندگی میکنیم، دورانی که کودکان دیگر مزیت اقتصادی به شمار نمی‌روند بلکه به جای آن یک هزینه اقتصادی عمده اند." (گیدنز، ۱۳۷۸: ۱۰۳). به طور کلی گیدنز بر تغییرات عمده ای در حوزه خانواده همچون کاهش نفوذ گروه های خویشاوندی، روند رو رشد انتخاب آزادانه همسر، گسترش حقوق زنان در حیطه انتخاب در ازدواج و تصمیمات خانوادگی، آزادی جنسی، گسترش حقوق کودکان و تغییر نقش‌های زنان و مردان تاکید میکند (گیدنز، ۱۳۷۶: ۴۳۲) در نهایت الگوی مطلوب گیدنز در مورد خانواده دموکراتیزه شده زندگی خانوادگی است به گونه ای که بتوان انتخاب فردی و همبستگی اجتماعی را با هم ترکیب کرد.

۵. روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های توصیفی تفسیری با رویکرد پدیدارشناسی است و با توجه به دلالت‌های روش‌شناختی نظریه کریستوا در تحلیل متن، می‌کوشد با درگیر شدن با متن، چالش‌های موجود در آن - چالش‌های بین امر نشانه‌ای و امر نمادین - را به پیش برد. (مهرآیین، ۱۳۹۱، ۲۶). متن در اینجا مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختار یافته است. «در این نوع مصاحبه مصاحبه‌گر در هدایت فرآیند مصاحبه آزادی عمل بیشتری دارد» (ازکیا و دربان، ۱۳۸۹: ۴۸۳). این مقاله به منظور تحلیل روایت تجربه زیسته‌ی زنان و مردان متأهل از روش تحلیل گفتمان پل جی و وداک بهره می‌گیرد. در این مقاله دو کارکردهای مهم میدان زندگی خانوادگی یعنی «جایگاه زن و مرد» و «تربیت فرزند» توصیف و تفسیر می‌شود. این پژوهش شامل ۲۲ نفر از زنان و مردان متأهل شاغل در دانشگاه تهران با حفظ تنوع ویژگی‌های دموگرافیک می‌باشند و نمونه‌ها به طور هدفمند انتخاب شدند.

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان ... (سودابه یوسفی فضل و دیگران) ۱۹۹

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک زنان و مردان مشارکت کننده

شماره	سمت اداری	سن	جنس	رشته تحصیلی	مقطع	تعداد فرزند	سال ازدواج	شغل همسر
۱	منشی	۳۶	زن	نرم افزار	کاردانی	۱	۸	راننده
۲	کارشناس	۶۰	زن	-	دیپلم	۲	۳۷	استاد دانشگاه
۳	کارشناس	۴۳	زن	مدیریت	ارشد	۲	۲۰	کارمند
۴	کارشناس	۵۱	زن	ادبیات	ارشد	۲	۵۰	کارمند
۵	کارشناس	۳۷	زن	علوم تربیتی	ارشد	۲	۱۳	کارمند
۶	مشاور	۳۶	زن	روانشناسی	ارشد	۲	۱۵	کارمند
۷	مشاور	۳۹	زن	روانشناسی	ارشد	۲	۱۸	کارمند
۸	حسابدار	۳۵	زن	حسابداری	کارشناسی	۱	۳	کارمند
۹	مشاور	۳۸	زن	روانشناسی	کارشناسی	۲	۳	کارمند
۱۰	کارشناس	۴۵	زن	مدیریت	ارشد	۲	۲۵	استاد دانشگاه
۱۱	کارشناس	۳۸	زن	علوم اجتماعی	ارشد	۲	۶	کارمند
۱۲	کارشناس	۳۹	زن	مدیریت	کارشناسی	۲	۹	کارمند
۱۳	کارشناس	۳۷	زن	دیپلم	-	۱	۱۸	آزاد
۱۴	کارشناس	۴۲	زن	علوم اجتماعی	ارشد	-	۱۰	آزاد
۱۵	کارشناس	۳۷	مرد	برق	ارشد	-	۴	کارمند
۱۶	بایگانی	۴۱	مرد	روابط عمومی	کاردانی	۲	۱۵	خانه دار
۱۷	کارشناس	۴۳	مرد	-	کارشناسی	۱	۱۱	عکاس
۱۸	روابط عمومی	۳۹	مرد	علوم اجتماعی	دکتری	۱	۱۰	استاد دانشگاه
۱۹	کارشناس	۴۱	مرد	باغبانی	دکتری	۱	۱۲	خانه دار
۲۰	کارشناس مجله	۳۷	مرد	ادبیات	ارشد	-	۳	ویراستار
۲۱	کارشناس	۵۱	مرد	صنایع غذایی	دکتری	۲	۲۱	معلم
۲۲	حسابدار	۳۹	مرد	حسابداری	ارشد	۲	۱۳	خانه دار

طبق این جدول دامنه سنی افراد مشارکت کننده از کمترین ۳۵ تا بیشترین ۶۰ می باشد. قدمت ازدواج نیز در بازه ۳ تا ۳۷ سال قرار می گیرد. رده های سازمانی در حوزه شغلی و رده های تحصیلات دانشگاه و شغل والدین و همسر، نشانگر تعلق مشارکت کنندگان به طبقه متوسط شهری است.

۶. یافته‌های پژوهش

در نظریه فرکلاف (۱۳۷۹) سه مرحله‌ی گفتمانی توصیف، تفسیر و تبیین برجسته می‌گردد. کار اصلی پژوهشی این تحقیق توصیف و سپس تفسیر کارکردهای «جایگاه زن و مرد» و «تربیت فرزند» در زندگی خانوادگی می‌باشد. در مرحله توصیف، با واسازی داده‌ها ذهنیت و تجربه بیان شده مصاحبه‌شوندگان در قالب گزاره‌های مفهومی صورت‌بندی شد. تفکیک گزاره‌ها بر مبنای دو معیار یعنی کنش‌های زبانی پل‌چی و دو بعد گفتمانی «ذهنیت عقل محور مدرن» و «ناعقل محور غیر مدرن» (سنت‌گرا و شرع‌گرا) در هر کنش زبانی انجام شد. عقل و ناعقل در این مقاله در معنایی به کار گرفته شده است که کریستوا آن را تحت عنوان امر نمادین و امر نشانه‌ای صورت‌بندی می‌کند. با عملیاتی کردن مفاهیم نظری عقل و ناعقل در نزد کریستوا در این دسته‌بندی مفهوم عقل همان عقل خودبنیاد غربی است که متکی بر منابع معرفتی فردمحور است و «ناعقل» باور و معرفتی است که دارای مراجع و منابع معرفتی خارج از فرد مانند سنت‌های عرفی و شرعی می‌باشد. در مرحله دوم به تفسیر جمعی تمامی گزاره‌های مفهومی مربوط به توصیفات جمعی با ارجاع به برخی از مصادیق متنی پرداختیم. در این مرحله (بازسازی متن) کار اصلی معطوف به نشان دادن تقابلهای و لحظات برخورد گفتمان‌های عقل محور مدرن و ناعقل محور غیرمدرن بود؛ به منظور پرهیز از اطاله متن، شواهد متنی با ارجاع به شماره شرکت‌کننده (در جدول دموگرافیک) در انتهای آن شاهد متنی یا نقل قول مستقیم و در داخل پرانتز ذکر شده است.

۱.۶ تربیت فرزند

۱.۱.۶ برجسته‌سازی

با توجه به روایت‌های پاسخگویان در پارادایم مدرن سه همبسته اساسی یعنی آگاهی محوری تربیتی، آزادی تربیتی و آموزش خودکنترلی برجسته می‌گردد. آگاهی محوری را می‌توان در تاکید مشارکت‌کنندگان بر اولویت تربیت ذهنی، آموزش محوری در زمینه شناخت راه‌های انتخاب صحیح به فرزندان و یادآوری پیامدهای انتخاب آن‌ها، بالا بردن آگاهی در جهت رشد و پرورش خلاقیت‌های فردی و به طور کلی فراهم آوردن شرایطی که انتخاب آگاهانه را ارجح نهد، یافت. این آگاهی محوری و توانایی شناختی مبنای معیاری برای آزادی انتخاب فرزندان قرار می‌گیرد. «اونا هم مثل ما دوست دارند که در زندگی خودشان مختار باشند گاهی هم اشتباهات فاحشی می‌کنند ولی به هر حال تجربه خوبی

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان ... (سودابه یوسفی فضل و دیگران) ۲۰۱

براشونه باید یاد بگیرن» (م.۱۰). در این رویکرد والدین توصیه کردن دوستانه و همپای بچه پیش رفتن را جایگزین کنترل‌گری شدید می‌کنند و نقش خود در قبال فرزند را تنها به عنوان یک راهنما تعریف می‌کنند.

یکی از ابعاد برجسته، آزادی انتخاب دینی به معنای دادن اختیار کامل به فرزندان برای انتخاب سبک پوشش دینی، به جای آوردن مناسک دینی چون نماز و روزه و غیره می‌باشد. در این میان نوعی فراروی از سخت‌گیری‌های نسل قبل دیده می‌شود بدین معنی که والدینی که دچار اجبارهای مذهبی در کودکی یا نوجوانی خود بوده‌اند روش معکوس تربیتی را در مورد فرزندان خود به کار می‌گیرند. «در تربیت دینی آزاد گذاشتمشون، خودم این آزادی رو نداشتم ولی بچه‌ها رو آزاد گذاشتم» (م.۲۲). آزادی فکر و بیان، آزادی در انتخاب دوست غیرهم‌جنس و آزادی در یادگیری زبان قومی نیز از دیگر آزادی‌های مورد اشاره مشارکت‌کنندگان بوده است. در ذهنیت عقلانی مدرن پیرو سازوکارهای تربیتی مبتنی بر رشد آگاهی و آزادی انتخاب تلاشی برای کنترل‌پرهیزی در تربیت صورت می‌گیرد. اجتناب از کنترل مستقیم و شدید، بهره‌گیری از رویکرد مشاوره محور، آموزش غیر مستقیم تمثیل محور برای کودکان، کنترل غیر مستقیم توسط نهادهای نهادینه کردن شناختی خط قرمزهای اخلاقی برای فرزند یا از طریق ایجاد صمیمیت با فرزند را میتوان در این زمینه برشمرد.

کنترل درونی رویه‌ای است که در آن کنترل از بیرون به درون فرد منتقل می‌شود و اساساً در پیوند با نظام دانش شکل می‌گیرد. «نوجوان فکر می‌کنم اگر کنترل خیلی بیرونی باشه و مثلاً هی بیای مدام بکن نکن راه بندازی رو میاره به پنهان کاری و دروغ گفتن» (م.۷). در مقابل اما پارادایم ناعقل محور سستی است که در آن کنترل مستقیم والدین مرکزیت دارد. کنترل همه جانبه فرزندان، اطاعت‌پیشگی مطلق فرزند در سنین کودکی، کنترل اخلاقی اقتدارگرایانه در این پارادایم مورد تاکید مشارکت‌کنندگان است. درکی که والدین از این کنترل‌های سختگیرانه دارند وجهی ایمنی‌ساز دارد که مانع از آسیب‌های جلدی روانی و ذهنی به فرزند می‌شود مانند کنترل مستقیم وسایل ارتباطی و رفت و آمدهای فرزند آن هم بیشتر تا نوجوانی. به ویژه اینترنت عمدتاً به مثابه ابزار ارتباطی ناامن تلقی می‌شود که دسترسی به آن توسط فرزندان باید به شدت محدود شود. بنابراین لزوم وجود مرجعیت کنترلگر در این پارادایم امری بدیهی است. «زیر نظر و کنترل والدین باشه. چون بچه نمیدونه چی درسته و چه غلطه. شاید بیایی خیلی اروپایی فکر کنی شاید راه اشتباهی را در پیش بگیره» (م.۱۴). یکی از مهمترین حوزه‌های کنترل مستقیم کنترل ارتباط با جنس مخالف

است که یا به کلی برای دوره نوجوانی فرزند نفی می‌شود یا به شدت نیازمند دخالت مستقیم در کنترل میزان صمیمیت است. به طور کلی مشارکت‌کنندگان در مرز میان این پارادایم‌ها پیش می‌روند و هم نسخه‌های مدرن آزادی محور و هم نسخه‌های سنتی اقتدار محور را تجویز می‌کنند. “من فکر می‌کنم مدل تربیتیم مهربون و اقتدارگرا باشه به صورت ترکیبی” (م.۶).

در پارادایم مدرن با نوعی تساهل‌گرایی تربیتی مواجهیم که در قالب تربیت صمیمیت‌محور، تساهل‌گرایی اقناعی، مشروعیت‌بخشی به فانتزی‌های جنسی فرزند و ارجحیت اخلاق‌محوری بر دین‌محوری روایت می‌شود. “دوست دارم بچه‌هام تو زمینه دینی بیشتر با وجدان باریان” (م.۶). در این پارادایم اهمیت علم‌آموزی، هنرآموزی و بهره‌گیری از ابزارهای علمی مانند کتب روانشناسی در تربیت فرزند برجسته می‌شود.

اما در پارادایم ناعقل‌گرای سنت‌محور، تربیت دینی برجسته می‌گردد و اجرای مناسک دینی به خودی خود نوعی بازدارنده اخلاقی تلقی می‌شود. “به دخترم میگم همین که جلو خدا وایمیستی و نماز میخونی و بعد از نماز کار اشتباه می‌کنی فکر این را می‌کنی که دو ساعت دیگه باید جلوی خدای خودت وایستی. این یه کوچولو تو را از این راه باز می‌دارد” (م.۳). در این نگاه مفاهیم دینی به مثابه حقیقت زندگی تلقی می‌شوند، دین‌ورزی با سالم زیستن و ارتقا کیفی زندگی فرزندان و دوری از آسیب‌های اجتماعی پیوند می‌خورد و فعالیت‌های هنری و علمی در چارچوب‌های دینی مجاز است. در این مسیر والدین حتی به ابزار مادی جهت تقویت روحیه دینی فرزندان نیز روی می‌آورند “مثلا دختر کوچکم هر بار که قرآن میخونه و یه آیه حفظ میکنه یه مبلغی پول بهش میدم و میگم آفرین بابا و تشویقش میکنم” (م.۱۶). در این پارادایم همچنین رویکردی فرزندمحورانه غالب است بدین معنا که مشارکت‌کنندگان فرزندآوری را به مثابه اصل معنابخش زندگی و اولویت زندگی زناشویی و کارکرد اصلی ازدواج می‌دانند. در آمیزه و تقابلی با این پارادایم مشارکت‌کنندگان فرزندآوری و فداکاری برای فرزند را نفی و برآورده کردن نیازهای زندگی زناشویی در رابطه با همسر و مشارکت برابر و اقتدارپرهیز والدین در تصمیم‌گیری برای امور فرزندان را در مرکزیت قرار می‌دهند.

۲.۱.۶ هویت‌سازی

درگفتمان عقل‌گرای مدرن یکی از هویت‌هایی که والدین از خود برمی‌سازند، پدر و مادر آزاداندیش است. آن‌ها با رضایت از شناخت و ارتباط فرزندان با جنس مخالف خود را به مثابه والدینی آزاداندیش بازنمایی می‌کنند. "اگر خودش بخواد و کشش درونی داشته باشه آزادی داره. بذار تجربه کنه چرا که نه" (م.۷) این آزاداندیشی همچنین در حوزه یادگیری مهارت‌های هنری مانند رقص برای دختران و آزادی فرزندان در حوزه انتخاب زبانی غیر از زبان مادری است. در این رویکرد گونه‌ای از فراروی از قضاوت‌گری کنترل‌گرانه وجود دارد که نقش والدین را در حد یک مشاور بی‌طرف به تصویر می‌کشد و هویت و انتخاب فردی فرزند و خود محوری بنیادین او را در انتخاب پوشش و دوست (شامل غیرهمجنس) به رسمیت می‌شناسد. در این پارادایم رویکردی کلیشه‌شکنانه غالب است که مادر را به مثابه زنی خطاپذیر بازنمایی می‌کند که نافی بازنمایی سنتی در قالب مادر مقدس است و بر توازن قدرت زن و مرد در تربیت فرزندان تأکید می‌شود.

در مقابل اما با جهان ذهنی دیگری مواجهیم که والدین در آن خود یا همسرانشان را به مثابه فردی کنترل‌گر بازنمایی می‌کنند. این کنترل‌گری عمدتاً معطوف به استفاده از اینترنت و ماهواره، معاشرت فرزندان با دوستان همجنس یا غیرهمجنس است که غالباً دارای سویه‌هایی مذهبی و گاه‌ها معطوف به تعصبات قومی و زبانی در به کارگیری زبان مادری توسط فرزند است. "سعی می‌کنم خلوتش رو کنترل کنم مثلاً الان که وارد فضای مجازی می‌شه کامل می‌بینم کی فالوش می‌کنه و با کی چت می‌کنه" (م.۵). برخلاف رویکرد کلیشه‌زدای پیشین در این رویکرد با کلیشه‌زدگی فرهنگی در تعریف نقش‌های مادر و پدر و فرزند مواجهیم. در این پارادایم در قالب کلیشه‌هایی عرفی و دینی نماد فداکاری و از خودگذشتگی پنداشته می‌شود به نحوی که باید از خواسته‌ها و آرزوهای خود دست بکشد. در مقابل پدر به مثابه نماد اقتدار تربیتی و تنبیهی تعریف می‌شود و اصولاً فرزندان باید از پدرشان حرف‌شنوی داشته باشند. ضرورت فرزند هم در این رویکرد با کلیشه‌های عرفی همراه است. "اگر بچه نباشه بی‌کس و کار میشی و بی‌کسی خیلی بده. واقعا افرادی رو میبینم که بچه‌شون کمه میگم" (م.۱۶) از دیگر فاکتورهای این پارادایم دیگرخواهی معطوف به فرزند است که گاه‌ها به خودسرزنش‌گری والدین به دلیل نالایق دانستن خود در سبک تربیتی می‌انجامد.

۳.۱.۶ روابط انسان با انسان

در گفتمان عقل‌گرای مدرن رابطه اعتماد‌آمیز دو بعد دارد: اعتماد والدین به فرزندان که نتیجه‌ی آن پرهیز از کنترل مستقیم سخت‌گیرانه است و دیگری اعتماد فرزندان به والدین که نتیجه‌ی آن این است که فرزندان مسائل و مشکلات خود را با والدین خود صمیمانه در میان می‌گذارند. "دختر من که الان ۱۹ سالشه دیگه انتخاب‌هاش درصد بالایی دست خودش" (م.۷). در این سبک فرزندپروری قهر کردن و بی‌توجهی به فرزند امری ناپسند تلقی می‌شود. "میشه به جای بحث و مجادله با اون بچه اگر هم مشکلی بود گفتگو کرد" (م.۱۸). همچنین اعتمادسازی مکانیسمی گفتگو محور است که مانع از ارتکاب فرزندان به رفتارهای پرخطر می‌شود. در مقابل و در میان همین مشارکت‌کنندگان با ذهنیتی مواجهیم که اقتدار محور است و در همه وجوه چه در ارتباط والدین با فرزند و ارتباط والدین با یکدیگر مشهود است. از طرفی این اقتدارگرایی در رابطه نابرابر زن و مرد در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با فرزندان جلوه می‌کند آن هم با قائل بودن به این که یک نفر باید حرف آخر را بزند. استراتژی اعمال اقتدار، کنترل‌گری است. کنترل‌گری در این پارادایم به شکلی مستقیم و در زمینه‌هایی چون محدود کردن رفت و آمد با دوستان، انتخاب دوست، استفاده از اینترنت و رسانه‌های فرهنگی چون فیلم صورت می‌گیرد که از نظر مشارکت‌کنندگان می‌تواند در مواردی منجر به بلوغ زودرس فرزندان شود. بخش دیگری از آن نیز معطوف به سبک پوشش فرزندان و دخالت مستقیم در انتخاب نوع پوشش آن‌هاست. "بچه‌ها در دوست‌یابی‌هاشون باید خیلی کنترل بشن، باید سخت بگیریم که با هر کسی دوست نشن یا مثلاً در مورد بیرون رفتن‌شون کنترل بشن" (م.۳).

از طرفی در این پارادایم با نوعی کنترل‌گری اخلاقی در رعایت ارزش‌ها مواجهیم "تصورم اینه که وضعیت جامعه خراب باشه به نظرم افول اخلاق در جامعه می‌طلبه که کنترل‌ها بیشتر باشه" (م.۱۰). این ذهنیت که اغلب ریشه در عرف و مذهب دارد سخت‌گیری زیادی را در ارتباط فرزندان با جنس مخالف به وجود می‌آورد. برخی معتقدند به دلیل عدم وجود فرهنگی که دوست ناهمجنس را به مثابه دوست اجتماعی می‌شناسد، این گونه روابط در کشور ما همیشه رنگ و بویی جنسی به خود می‌گیرد و این برای نوجوان آسیب‌زا است. برخی نیز با رویکردی عمدتاً شرعی این گونه روابط را اساساً مسبب بروز مشکلات روانی در فرزندان می‌پندارند و توصیه‌شان حفظ حداکثری چارچوب‌های عرفی و مذهبی به خصوص در شرایطی است که فضای مجازی به شدت رشد کرده است. در

مقابل این رابطه مبتنی بر اقتدارگرایی و کنترل‌گری، با ذهنیتی مواجهیم که تصمیم‌گیری برای فرزندان را مبتنی بر عقلانیتی ارتباطی میان زن و شوهر می‌داند. عقلانیتی که مبتنی بر مشورت و مشارکت دو جانبه والدین با یکدیگر و رسیدن به توافق در مورد فرزند است. تصمیم‌گیری در این پارادایم در مورد فرزند، مشارکتی است و اینکه در صورت عدم توافق کدام یک اعمال شود نیز بعد از مشورت دو جانبه و تشخیص درست موقعیت و شرایط و استدلال برتر است. "توی تربیت پسر من یه سری حرف‌ها رو من می‌زنم یه سری را هم سرم البته قبلش به توافق رسیدیم یا بعدش می‌رسیم" (م.۱۲).

در این نوع ذهنیت، کنترل‌گری و اقتدارگری به حداقل می‌رسد و در عوض آزادی‌محوری مبتنی بر آگاهی و مشورت محوری با فرزند در حل مشکلات احتمالی، مورد توجه واقع می‌شود. آزادی‌محوری در انتخاب دوست، شناخت جنسی مبتنی بر اقتضائات سنی، تربیت قوای شناختی فرزندان، رابطه آگاهی‌محور با فرزند به جای رابطه مبتنی بر تحقیر و سرکوب شناختی و عدم کنترل سخت‌گیرانه در امور مختلف مرتبط با فرزند، از ابعاد مختلف پرورش آزادی‌مبتنی بر آگاهی در میان فرزندان هستند. بنابراین سهل‌گیری و سخت‌گیری در این رویکرد بر مبنای رشد شناختی و سنی فرزندان است و امری مطلق نیست. در این پارادایم والدین در ارتباط با فرزندان رویه‌ای خشونت‌پرهیزانه را در پیش می‌گیرند. از منظر این مشارکت‌کنندگان خشونت فیزیکی دارای کارکردی منفی است زیرا در بسیاری از موارد منتهی به حس سرخوردگی و حقارت در فرزند می‌شود. روش‌های جایگزین برای تنبیه فیزیکی اخطار جدی به فرزند و تنبیه زبانی بسیار خفیف است. "نهایت تنبیهی که بکنم اینه که بگم برو تو اتاق" (م.۲۲) در مقابل و درآمیزه‌ای با این پارادایم خشونت‌گرایی فیزیکی و روانی ابزاری است که توسط والدین به کار گرفته می‌شود و دارای کارکردی مثبت انگاشته می‌شود. اعمالی چون زدن به کمر، پرتاب کردن اشیاء، نیشگون گرفتن و

یکی از دلایل عمده اعمال خشونت فیزیکی تاب‌آوری پایین و عدم کنترل خشم است نه الزامات خطای فرزندان. آستانه روانی که به دلیل فشارها و اختلافات در زندگی زناشویی لبریز شده و بر فرزندان فزاینده می‌شود. طرد و انکار و قهر ابزارهای دیگری هستند که می‌توان آن را از اقسام خشونت روانی قرار داد. "گاهی که از دخترم ناراحت بشم و بخوام بهش بفهمونم میگم تو گوش به بابات ندادی اصلاً دختر من نیستی" (م.۱۶). ذهنیت مشارکت‌کنندگان در پارادایم سنت‌گرا با تربیت مذهبی قاعده‌مند فرزندان عجین است. "من

چون خودم یک تم مذهبی دارم دوست دارم بچه‌ها اینها را رعایت کنند" (م.۲). در حالی که همین مشارکت‌کنندگان از ضرورت سهل‌گیری مذهبی، پرهیز از تحمیل قیود مذهبی و تحسین و تکفیر دینی و سلطه‌پرهیزی در آگاهی‌بخشی دینی می‌گویند. این سهل‌گیری مذهبی فارغ از مذهبی بودن یا نبودن والدین است. این مسئله در میان برخی والدین با تاکید بر بی‌طرفی خود نسبت به قرارداد گزینش‌های شناخت مذهبی پیش روی فرزندان و در میان برخی دیگر با نوعی نگاه مثبت به انتقال فرهنگ دینی به فرزندان همراه است.

۴.۱.۶ سیاست

یکی از مواردی که در حوزه تربیتی خانواده در پارادایم عقل‌گرای مدرن می‌گنجد، تسهیل رابطه با جنس مخالف و تابوردایی از امرجنسی است. آنچه که مشارکت‌کنندگان در این پارادایم درست و خیر می‌دانند لزوم آگاهی‌بخشی جنسی به فرزندان از دوران کودکی و افزایش شناخت جنسی آنها است. در نتیجه مشارکت‌کنندگان آزادی انتخاب دوست غیرهمجنس توسط فرزندان را ضروری می‌دانند و سرکوب ذهنیت جنسی و ناآگاهی جنسی فرزندان را منشا کنجکاوی‌های آسیب‌زا در آینده می‌دانند.

آگاهی‌محوری جنسی در تربیت شامل آموزش‌های مبتنی بر اقتضائات سنی در ارتباط فرزندان با جنس مخالف است. این رویکرد در نهایت به نوعی سلطه‌پرهیزی در ایجاد محدودیت‌های ارتباط فرزندان با جنس مخالف، تساهل‌گرایی در انتخاب دوست غیرهمجنس و به رسمیت شناختن حوزه خصوصی فرزندان می‌انجامد. "سعی می‌کنم آگاهش کنم چون همیشه جلوش رو گرفت و اینکه باید رابطه باشه تا بدونه با جنس مخالف چطور باید صحبت کرد" (م.۱۷) یکی دیگر از رویکردهای غالب در این پارادایم آزادی‌محوری و تساهل‌گرایی در حوزه دینی است. در این نظام تربیت اخلاقی بیش از دین‌محوری رویکرد انسان‌گرایانه‌ای غالب است که الزام اخلاق را در پیوند با دین نمی‌داند. این نوع از تربیت با اهمیت آگاهی‌بخشی دینی فارغ از تحمیل و اجبار دینی همراه است و فردگرایی دینی ارزش و کارکردی مثبت دارد. "می‌خوام تصورم از خدا تصویری باشه که خودش به اقتضای فضای ذهنی و فکریش بهش رسیده" (م.۱۸)

درمقابل در میان همین مشارکت‌کنندگان با پارادایم سنت‌گرایی مواجهیم که مولفه‌ی دین‌گرایی و کارکرد مثبت آن در تربیت فرزندان به چشم می‌خورد. در این پارادایم دین منشا اخلاق انسانی تلقی می‌شود به گونه‌ای که عمل به مناسک دینی به خودی خود

کارکرد بازدارندگی از گناه را دارد و باور دینی به خداوند سبب پرورش روحیه نظم و اطاعت فرزندان می‌شود. رویکرد مثبت به دین‌گرایی فرزندان به دین‌مداری در انتخاب دوست فرزندان نیز منتهی می‌شود. کنترل ارتباطات فرزندان و ترجیح ارتباط با خانواده‌های مذهبی از آن جمله است. از سویی دیگر والدین از منابع دینی و احادیث و عرف دینی به مثابه ابزار تربیتی در رشد اخلاقی استفاده می‌کنند و انتقال سنتی بازنمودهای دینی از والدین به فرزندان را ضروری می‌دانند. «دین اسلام می‌گه بچه تا ۷ سالگی به رشد شخصیت میرسه و باید این قضیه در انتخاب دوستش در نظر گرفته بشه» (م.۲۲). در این پارادایم رویکردی مثبت به انواع کنترل مستقیم از جمله انتخاب دوست وجود دارد. رعایت چارچوب‌ها و ضابطه‌های خانوادگی در انتخاب دوست، مخالفت با ارتباط فرزند با جنس مخالف و حتی رویکرد مثبت به ناآگاهی اجتماعی فرزند در مواجهه با جنس مخالف از منابع سنتی است که در عین حال سوبه‌های کنترل‌گرانه قدرتمند عرفی دارد. «من دوست دارم دخترم اگر ازدواج کنه سنتی ازدواج کنه تا اینکه با کسی آشنا بشه. خانم هنوز موبایل نداره. دوست دارم دخترم هم همینطور باشه» (م.۱۶).

در این پارادایم مشارکت‌کنندگان بر این باورند که سهل‌گیری بیش از حد روحیه انضباط را در فرزندان می‌کشد و در این مسیر گاهی کنش تنبیهی فیزیکی و اشباع زدایی مادی کارکردی مثبت دارد و وجود مرجع نهایی اقتدار در خانواده که فرزند به طور کامل مطیع او باشد ضروری است. در این پارادایم اقتدار و کنترل تربیتی، اصلی بنیادین است. در پارادایم مقابل اما کنترل‌گری و رویکرد تنبیهی در تربیت فرزندان به شدت نفی می‌شود. خشونت چه در شکل عریان آن مانند تنبیه بدنی و تحقیر و چه در قامت نادیده‌انگاری و طرد فرزند، امری منفی تلقی می‌شود. «تنبیه فیزیکی کلا خوب نیست. چون من خودم یکی دو بار تجربه کردم. خیلی بد بود. با لحن بهتر و با تنبیه فرهنگی میشه این کار رو کرد» (م.۱۹). در این پارادایم سبک تربیت اقتدارگرایانه کارکردی منفی در ارتباط میان والدین و فرزندان دارد و به این روابط و حتی آینده فرزندان آسیب جدی می‌زند. در عوض، کارکرد مثبت تربیتی در محوریت دادن به آگاهی مشوقانه و شناساندن مسیرهای رشد فردی از طریق به کارگیری تمامی ابزارهای تربیتی مدرن مانند رسانه‌های ارتباطی به مثابه ابزار دانش‌افزایی یا کتاب به مثابه ابزار ورزیدگی ذهنی فرزندان می‌باشد.

دوگانه پارادایمیک دیگر مربوط به فرزندآوری است. در پارادایم مدرن محوریت با فردگرایی و اولویت نیازهای فردی است. شرایط نامناسب اقتصادی و انگیزه‌های فردی زن

وشوهر مانند پیشرفت اجتماعی و اولویت شادی و رضایت بین فردی آن‌ها، فرزندآوری را تبدیل به یک انتخاب می‌کند به طوری که حتی تغییرات در سبک زندگی زناشویی فرزندآوری را تبدیل به امری نکوهیده کرده است. "مثلاً به نفر ازدواج می‌کنه که هدف معینش اینه ادامه تحصیل بده، خوش باشند کنار هم و بخوان برن سفر خارج و اونور آب. آوردن بچه جز اینکه محدود شوند کار دیگه‌ای نمی‌کنه" (م.۳). همچنین خودشناسی فردی و آمادگی زن و شوهر برای قبول مسئولیت نقش پدری و مادری و میزان سلامت جسم و روان و توانایی آن‌ها برای برطرف کردن نیازهای مادی و عاطفی فرزند همه به عنوان پیش شرط فرزندآوری اختیاری مطرح شده است. در مقابل و در پارادایم ناعقل محور سنت‌گرا مشارکت کنندگان بر لزوم فرزندآوری به دلیل همگرایی‌اش با حس مسئولیت‌پذیری والدین تاکید می‌کنند. انگیزه‌های بیرونی مانند جلب رضایت خانواده‌ها با فرزندآوری و کلیشه‌های عرفی در این الزام موثرند. فرزندآوری در این پارادایم به مثابه سبک زندگی نرمال و استاندارد مطرح می‌شود. "بعد از یه سال، دو سال اول ازدواج، زن و شوهر دیگه هیچ حرفی برای گفتن ندارن و بچه باید این فضا رو پر کنه" (م.۱۹). موضوع دیگر الگوها و نقش‌های تربیتی است. در جهان ذهنی سنت‌محور الگوپذیری نقشی خانوادگی امری مثبت تلقی می‌شود. رویکرد جنسیت محور به نقش‌های تربیتی مادر و پدر و رویکرد متفاوت به نیازهای دختر و پسر در خانواده از جمله نکات مورد توجه است. این رویکرد وجود الگوی هویتی کارآمد برای فرزند و همسانی سبک زندگی فرزند با سبک مورد دلخواه والدین و الگوهای فرضی را دارای کارکردهای مثبت تربیتی می‌داند. در حالی که در پارادایم عقل‌محور مدرن مادر و پدر به جای تعریف مرجعیتی برای اقتدار و ارائه الگویی نقشی به فرزندان باید در تلاشی مستمر در جهت همگرایی ارزشی و کنشی نسبت به فرزندان باشند.

۵.۱.۶ کنش

در پارادایم عقل‌گرای مدرن دو جریان عدم اولویت در فرزندآوری و برابری والدین در تصمیم‌گیری در فرزندآوری غالب است. در این پارادایم مشارکت‌کنندگان کنش‌های مبتنی بر فداکاری افراطی برای فرزند را تقبیح می‌کنند. براین باورند لزوماً بچه‌دار شدن نباید آزادی‌های تحصیلی و شغلی آنها را محدود کند یا به سلامت و جسم آن‌ها آسیب رساند. استراتژی کنشی برخی از مشارکت‌کنندگان در این راستا، تساوی محوری حقوقی بین خود

و فرزندان است. "اگر گشنه میمونن، نمیگم بذار من بیشتر گشنه بمونم بیاین شما سیر شین. میگم که باید بچه یاد بگیره چه مقداری سهمشه و میزان گرسنگی اضافه رم باید تحمل کنه" (م.۹). در مقابل در پارادایم ناعقل محور به فرزندآوری اولویت ویژه‌ای داده می‌شود به صورتی که شادکامی زندگی زناشویی منوط به آن است. در این پارادایم والدین مرتکب فداکاری‌های اغلب خود ویرانگر می‌شوند حتی اگر آن را درست نپندارند. تعهدمحوری فداکارانه نسبت به فرزند، از خودگذشتگی افراطی برای ارضای نیازهای مادی فرزند، از جمله کنش‌های فداکارانه مشارکت‌کنندگان است.

در پارادایم مدرن کنش گفتگو محور ابعاد مختلفی دارد. کنش افناعتی در اموری مانند ارتباط با جنس مخالف، کنش همدلانه با فرزندان در اموری چون درگیری‌های احساسی فرزندان و کنش همدلانه صداقت محور که تنها خط قرمز تربیتی را دروغ‌گویی می‌داند. "قانونی که گذاشته بودم دروغ مجازات داره حرف راست هرچی که باشه مجازات نداره" (م.۷). این مشورت‌گرایی با کنش‌های آزادی‌محور و آگاهی‌محور والدین در تربیت فرزندان خود آمیخته است. مشارکت‌کنندگان فرزندان را در یادگیری زبان قومی مختار می‌دانند. آگاهی‌بخشی و تربیت ذهنی به منظور آسیب‌زدایی از روابط فرزندان با جنس مخالف نیز اصلی اساسی است.

این در حالی‌ست که در پارادایم سنت‌گرا و در آمیزه‌ای شناختی با رویکرد مدرن کنش‌هایی اقتدارمحور مشاهده می‌شود که از تعیین دامنه‌گزینش‌های فردی فرزند تا شکل سخت آن چون به کارگیری روش‌هایی چون تنبیه فیزیکی رواج دارد. کنترل فرزندان بیش‌تر معطوف به استفاده از دنیای مجازی و روابط با جنس مخالف است. در مورد مذهب‌گرایی در سبک تربیتی، والدین از منابع دینی در اموری چون کنترل خشم و تعیین حدود آزادی فرزندان بهره می‌گیرند که در پنداره آنها با منابع علمی گره خورده است. "به بچم میگم هر وقت عصبانی شدی بعد از سه ثانیه که آرام شدی یه صلوات بفرست" (م.۲۲) از طرف دیگر مشارکت‌کنندگان لازم میدانند دانسته‌ها و کنش‌های خود را معطوف به نهادینه کردن باور به مناسک دینی در فرزندان خود کنند. "ترجیحا بهتر است که بچه‌ها از زمانی که در شرع دین ما گفته شده نماز و روزه را بگیرند تا یاد بگیرند که قدردان رحمت‌های خداوندی باشند" (م.۱۰) در پارادایم عقل‌گرای مدرن اما تمامی گزینه‌های دینی و غیردینی بدون رویکردی جانبدارانه، پیش روی فرزندان قرار داده می‌شود. این نوع کنش‌ورزی روادارانه دینی مبتنی بر پذیرش تفاوت‌های شناختی نسل‌ها، پرورش روحیه

خودبنیادی و استقلال در فرزندان و یا اساساً عدم علاقه والدین به تربیت مذهبی و باور به اخلاق سکولار است. «هیچ توصیه‌ای در گرایش به دین نمیکنم و سعی خواهم کرد تفکر مستقل رو در وجودش رشد بدم که مملو از همدلی با تفکرهای متفاوت» (م.۱۵).

در این پارادایم والدین عمدتاً از منابع تربیتی مدرن چون مشاوره در تربیت فرزندان بهره می‌گیرند. به طور مثال میبینیم همان مشارکت‌کننده‌ای که از احادیث دینی در تجویز کنترل خشم فرزندان بهره می‌جست این بار از بهره‌گیری از تکنیک‌های روانشناختی در کنترل خشم می‌گوید: «به بچه‌ها تکنیک سه ثانیه رو یاد دادم. همیشه اول حرفم میگم که مثلاً الان ناراحتی؟ تا ده بشمار میشه سه ثانیه، این به تاخیر انداختن رو یادشون دادم» (م.۲۲) در این ذهنیت کنش‌های مشارکت‌کنندگان معطوف به شکستن تابوهای جنسیتی عرف محور یا شرع محور می‌باشد.

۶.۱.۶ نظام معرفت‌شناختی

برآیندی از تمامی عناصری که در ابعاد مختلف در حوزه تربیت فرزند بدان اشاره شد نظام معرفت‌شناختی مشارکت‌کنندگان را که آمیزه‌ای از تقابل‌های ذهنیتی‌ست، بازنمایی می‌کند. جهان ذهنی که عقل‌گرایی را در ابعاد مختلفی در میان والدین و فرزندان و رابطه آن‌ها با یکدیگر بازنمایی می‌کند از جمله اقتدارزدایی و مشارکت‌گرایی و برابری متوازن زن و شوهر در تصمیم‌گیری برای فرزند، عرف‌زدایی از تعاریف نقشی زن و مرد در خانواده، فردمحوری در انتخاب سبک زندگی با فرزند یا بدون فرزند در میان والدین و از طرفی دیگر تقویت بنیان‌های نگرشی و کنشی در جهت آزادی محوری و فردمحوری شناخت‌گرایانه فرزندان در انتخاب دوست همجنس و غیر همجنس، رویکرد دینی، سبک پوشش، سبک اندیشه و نوع زبان و... رابطه دوستانه با فرزندان، الگوزدایی هویتی، کنترل‌پرهیزی، خشونت‌پرهیزی و نهایتاً اولویت منطق بر اتوریته در تربیت فرزندان. در این پارادایم به لحاظ معرفت‌شناختی تابوزدایی عرفی و دینی و تقویت روحیه شناختی و تحلیلی فرزندان مبتنی بر آن نهایتاً در جهت پرورش ذهنیت خود بنیاد در تربیت فرزندان است.

در مقابل و در آمیزه‌ای با این پارادایم بینش معرفت‌شناختی ناعقل‌محور سنت‌گرا حاکم است. بینشی که به اقتدار مرجعیتی در تصمیم‌گیری فرزندان، جنسیت‌زدگی نقش‌های مادر و پدری و الگوگرایی نقشی برای فرزندان قائل است. این تربیت کنترل‌گرا اعمال خشونت

را گاهی در راستای انضباط‌گرایی و اطاعت‌پذیری فرزندان در حوزه‌هایی چون انتخاب دوست، اندیشه و کنش لازم می‌داند. این بینش در تقابل با پرورش روحیه فردگرایی مدرن در امر تربیت فرزندان به تقویت هنجارهای دینی و عرفی قائل است، از ابزارهای سنتی و دینی در امر تربیت سود می‌جوید و مفاهیم دینی را به مثابه حقایق زندگی به فرزندان منتقل می‌کند، فرزندآوری را به مثابه سبک زندگی نرمال بازنمایی می‌کند و فرزندان را نه به مثابه فردیت‌هایی مختار که به عنوان ادامه دهندگان سیاق اندیشندگی و کنشی والدین بازنمایی می‌کند. این رویکردها و بینش‌های معرفت‌شناختی آمیزه‌ای از جهان‌های معرفتی متقابل را در ذهنیت سوژه‌های تحقیق شکل می‌دهند.

جدول ۲. مفاهیم تفسیری حوزه تربیت فرزند در زندگی خانوادگی

عقل محور مدرن (سنت‌های عرفی و شرعی)	عقل محور مدرن	زندگی	
		تربیت فرزند	روابط خانوادگی
مرکزیت کنترل مستقیم والدین (کنترل همه جانبه فرزندان از کودکی تا سنین نوجوانی، اطاعت پیشگی فرزند، کنترل اخلاقی اقتدارگرایانه/ کنترل ارتباط با جنس مخالف/ لزوم وجود مرجعیت کنترل‌گر/ تربیت دینی و اجرای مناسک دینی/ فرزندآوری به مثابه اصل معنا بخش زندگی و کارکرد اصلی ازدواج/ اهمیت نقش مادر پدري بر تکامل شخصیتی مرد و زن/ لزوم فداکاری برای فرزند	آگاهی محوری تربیتی (اولویت تربیت ذهنی، آموزش محوری)/ آزادی تربیتی و انتخاب محوری فرزندان/ بهره‌گیری از رویکرد مشاوره محور/ تقویت قوای خود کنترل‌گری در فرزندان/ تربیت صمیمیت محور/ تساهل‌گرایی اقتناعی، مشروعیت بخشی به فانتزی‌های جنسی فرزند/ ارجحیت اخلاق محوری بر دین محوری تربیتی/ مشارکت برابر و اقتدار پرهیز والدین در تصمیم‌گیری برای امور فرزندان	تربیت فرزند	روابط خانوادگی
والدین کنترل‌گر/ پدر مقتدر در تربیت/ مادر فداکار و از خود گذشته/ والدین دیگر خواه فرزند محور	والدین آزاد اندیش/ والدین خود محور/ همسر به مثابه مردی سهل‌گیر و غیر سلطه‌گر/ مادر به مثابه زنی خطاپذیر	تربیت فرزند	روابط خانوادگی
اقتدار محوری در ارتباط والدین نسبت به فرزند/ رابطه نابرابر زن و مرد در تصمیم‌گیری برای فرزندان/ کنترل‌گری مستقیم مبتنی بر عرف و شرع (در رفت و آمد با دوستان و محدود کردن آن‌ها، انتخاب دوست، استفاده از اینترنت و رسانه‌های فرهنگی، کنترل سبک پوشش فرزندان و دخالت مستقیم در انتخاب نوع پوشش آن‌ها)/ خشونت‌گرایی فیزیکی و روانی (زدن به کمر، پرتاب کردن اشیاء، نیشگون گرفتن و...) / تربیت مذهبی قاعده‌مند/ سلطه پدر سالارانه در تصمیم‌گیری‌های مهم فرزندان/ سبک تربیتی اقتدارگرا	اعتماد متقابل فرزندان و والدین/ رابطه مبتنی بر صمیمیت و همدلی با فرزندان/ گفتگو محوری در حل مشکلات/ تصمیم‌گیری مشارکتی والدین برای فرزندان/ عقلانیت ارتباطی در تصمیم‌گیری‌های تربیتی/ آزادی محوری مبتنی بر اصل آگاهی (آزادی محوری در انتخاب دوست، افزایش شناخت جنسی و میزان آزادی فرزندان طبق اقتضائات سنی و شناختی)/ خشونت‌پرهیزی تربیتی (فیزیکی، کلامی و روانی)/ سهل‌گیری مذهبی (پرهیز از تحمیل قیود مذهبی و تحسین و تکفیر دینی، آزادی انتخاب دینی فرزندان)	تربیت فرزند	روابط خانوادگی

موضوع	عقل محور مدرن	ناعقل محور غیر مدرن (سنت های عرفی و شرعی)
سبب	<p>لزوم آگاهی بخشی جنسی به فرزندان (ضرورت جنسیت زدایی از ارتباط فرزندان با جنس مخالف، آزادی انتخاب دوست غیر همجنس توسط فرزندان)/ به رسمیت شناختن حوزه خصوصی فرزندان/تساهل گرایی دینی نسبت به فرزندان/اهمیت آگاهی بخشی دینی/نقد خشونت گرایی فیزیکی و روانی/لزوم به کار گیری تمامی ابزارهای تربیتی مدرن/فردمحوری و اولویت نیازهای فردی در فرزندآوری/فرزندآوری به مثابه یک انتخاب/سیالیت نقشی والدین در مرجعیت امور /جنسیت زدایی نقشی والدین در امور تربیتی/رویکرد جنسیت پرهیز نسبت به فرزندان</p>	<p>دین گرایی و کارکرد مثبت آن در تربیت فرزندان(دین مداری در سنجش دوست، پیوند دین ورزی با سالم زیستن و ارتقا کیفی زندگی فرزندان، کارکرد بازدارنده مناسک دینی نسبت به کنش گناه آلود)/ کنترل گری ارتباط با جنس مخالف (مخالفت ارتباط فرزند با جنس مخالف، رویکرد مثبت به ناآگاهی اجتماعی فرزند در مواجهه با جنس مخالف)/کارکرد مثبت تنبیه فیزیکی و اشباع زدایی مادی/لزوم فرزندآوری به مثابه سبک زندگی استاندارد /رویکرد جنسیت محور به نقش های تربیتی مادر و پدر/ رویکرد جنسیت محور به فرزندان پسر و دختر</p>
روش	<p>کنش گفتگو محور(کنش های اقناعی و همدلانه)/کنش های آگاهی و آزادی محور/عدم اولویت فرزندآوری در زندگی مشترک/کنش معطوف به برابری والدین در تصمیم گیری/ تساوی محوری حقوقی بین خود و فرزندان/کنش های تسامح گرایانه در عملکرد دینی فرزندان (پذیرش تفاوت های شناختی نسل ها، پرورش روحیه خود بنیادی و استقلال در فرزندان، عدم تمایل والدین به تربیت مذهبی و باور به اخلاق سکولار)/ بهره گیری از تکنیک های روانشناختی و منابع مدرن تربیتی</p>	<p>کنش های کنترل گر تربیتی (تعیین دامنه گزینش های فردی فرزند/ کنش معطوف به تنبیه فیزیکی)/کنش امتناعی اقتدارگرا (محروم کردن فرزندان از رسانه های ارتباطی)/ کنش معطوف به تقویت روحیه اطاعت پذیری و تکلیف مداری فرزندان/کنش فداکارانه خود ویرانگر/ بهره گیری از منابع دینی در سبک تربیتی(استفاده از منابع دینی در اموری چون کنترل خشم و تعیین حدود آزادی فرزندان، استفاده از منابع سنتی چون نظرات بزرگان خانواده و باورهای عامیانه)/کنش معطوف به تقویت روحیه تقلیدگرایی دینی فرزندان</p>
نتیجه	<p>تحلیلی(عرف زدایی از تعاریف نقشی زن و مرد در خانواده، تابو زدایی عرفی و دینی، تقویت روحیه شناختی و انتقادی فرزندان/ تقویت ذهنیت خود بنیاد)/ عقلانی(فردمحوری در انتخاب سبک زندگی با فرزند یا بدون فرزند، اولویت منطقی بر اتوریته، مشارکت گرایی و برابری متوازن زن و شوهر در تصمیم گیری برای فرزند)</p>	<p>احساسی-عرفی(اقتدار مرجعیتی در تصمیم گیری فرزندان، جنسیت گرایی نقش های مادر و پدری، الگوگرایی نقشی برای فرزندان)/شهودی- شرعی(بینش مبتنی بر سازو کارها و هنجارهای دینی و عرفی، فرزندان به مثابه وابستگان به سیاق اندیشدگی و کنشی والدین)</p>

۲.۶ جایگاه زن و مرد

۱.۲.۶ برجسته سازی

مشارکت کنندگان براهمیت فاکتورهای عقل محور مدرن و ناعقل محور سنتی به طور همزمان تاکید می کنند. در پارادایم مدرن مشارکت کنندگان بر لزوم مشارکت کامل و همه جانبه در امور خانوادگی و مشورت دو جانبه تاکید می کنند. احترام به حقوق متقابل و بهره گیری از ابزارهای اقناعی جهت حل امور مورد اختلاف از موارد بسیار مهم تلقی

می‌شود. در این جهان ذهنی مشارکت در حوزه‌های تصمیم‌گیری به نحو برابر، جنسیت‌پرهیزانه و همه‌جانبه است. علاوه بر امورات فرزندان، مشارکت دو جانبه زن و شوهر در حوزه‌های تصمیم‌گیری مالی و اقتصادی و شغلی نیز بسیار برجسته است.

در تقابل و در آمیزه‌ای با این پارادایم، مشارکت کنندگان دارای جهان ذهنی ناعقل محور سنت‌گرایی هستند که در آن به جای مشارکت، احساس نابرابری در جایگاه‌های تصمیم‌گیری و مشروعیت بخشی به این نابرابری با توجیحات مبتنی بر جنسیت‌گرایی به چشم می‌خورد. یکی از مشارکت‌کنندگان مرد می‌گوید: "اگر بخوایم شناسنامه بچه‌ها رو بگیریم و به اسم فامیلی زن باشه این کشنده‌ست" (م.۱۶). این حس نابرابری عمدتاً در زنان مشاهده می‌شود، زنان شاغلی که خود را قربانی تقسیم نابرابر وظایف خانگی می‌دانند. این نابرابری همچنین به صورتی برجسته در زمینه نابرابری در بهره‌مندی از حقوق قانونی دیده می‌شود.

اما بخش عمده‌ای از این نابرابری در جایگاه‌ها، به رویکردهای جنسیت محور زنان و مردان باز می‌گردد. این جنسیت‌گرایی در مرد محوری در حوزه تصمیم‌گیری‌های مالی بیش از دیگر حوزه‌های تصمیم‌گیری به چشم می‌خورد و عمدتاً با انتساب ناکارآمدی زنان در این امور به آن مشروعیت بخشیده می‌شود. تقسیم‌بندی جنسیت محور وظایف و نقش‌های خانوادگی، ابعاد دیگری نیز به خود می‌گیرد. مثلاً مشارکت‌کنندگان تصمیم‌گیری در حوزه کارهای خانگی را عمدتاً نقش زنانه تعریف می‌کنند. "من خیلی لازم نمیدونم که تو تصمیم‌گیری‌های مربوط به داخل منزل دخالتی بکنم/ این حوزه حوزه‌ایه که مختص همسرمه" (م.۱۶). این تقسیم‌بندی‌های جنسیتی عمدتاً بر پایه پارادایم‌های عرفی و دینی است که زن را موجودی احساسی و مرد را موجودی عاقل توصیف می‌کند. درمقابل و درآمیزه‌ای با این رویکرد مبتنی بر جنسیت، در پارادایم مدرن مشارکت‌کنندگان رویکردی جنسیت زدا به کار خانگی و تقسیم وظایف خانگی دارند. "مثلاً یه سال اخیر که حالم زیاد خوب نبود بیشتر کارای خونه رو انجام میداد. وقتی که من نمی‌تونم کار کنم باید شوهر کارکنه دیگه" (م.۶) در این پارادایم به جای تاکید بر جنسیت بر استدلال برتر و کارایی محوری تاکید می‌گردد.

۲.۲.۶ هویت‌سازی

در پارادایم عقل‌محور مدرن مشارکت‌کنندگان خود را به مثابه زنان و مردانی آزاداندیش، روشنفکر و روادار بازنمایی کرده‌اند. از مواردی که زنان در آن به بازیابی خود به مثابه زنانی آزاداندیش اشاره کرده‌اند، عدم سلطه‌پذیری از همسر در سایه تعاریفی عرفی است که مرد را به عنوان سرپرست و قیم زن تعریف می‌کند. "من اصولاً از خونه بیرون میرم بعد بهش می‌گم البته آقامون بارها گفته قبلش به من بگو ولی من نمی‌گم به این دلیل که دلم نمی‌خواد زیر سایه برو و نیروی اون باشم چون احساس می‌کنم عادت می‌کنه" (م.۱۲). آنها همچنین همسران خود را به مثابه مردانی آزاداندیش که قائل به حقوق برابر زنان از جمله آزادی در انتخاب پوشش هستند و نسبت به روابط اجتماعی آنها با جنس مخالف برخوردی روادارانه دارند، بازنمایی کردند. "رفتم با شوهر دخترداییش دست دادم تا مدت‌های مدید شوهرم می‌گفت واقعا خیلی با فرهنگی" (م.۱۴). از مواردی که مردان خود را در آن به مثابه مردانی آزاداندیش بازنمایی می‌کنند، تساهل‌گرایی فرهنگی و سهل‌گیری نسبت به ارتباط اجتماعی خود و همسر خود با جنس مخالف است.

جنسیت‌پرهیزی در این پارادایم جلوه‌های متفاوتی دارد. زنان همسران خود به مثابه مردانی حمایت‌گر در امور منزل بازنمایی می‌کنند که یکی از شاخصه‌های جنسیت‌پرهیزی نقشی در خانواده است. "مثلاً بعضی موقع‌ها من از شرکت دیر برمی‌گردم خونه می‌بینم شوهرم ظرف‌های مونده رو شسته با اینکه می‌دونم کم خواب بوده یا این که زنگ میزنه و میگه شام چی درست کنم" (م.۱۴) در پارادایم سنت‌محور زنان همسران خود را به مثابه مردانی شکاک و کنترل‌گر نسبت به ارتباطات اجتماعی آنها به ویژه با جنس مخالف و سختگیر و غیرمنعطف، متعصب در نوع پوشش آنها، بازنمایی کردند. "اگر تو مهمونی جایی با یه مرد شروع به حرف زدن کنم حالش بد میشه" (م.۳). مردان نیز در این پارادایم انگاره‌ای از خود به مثابه انسان‌هایی با عقل برتر نسبت به زنان به تصویر می‌کشند. "مردها همیشه اگر چه بی‌سوادترین هم باشن یه خورده قدرت تفکراتشان بیشتره" (م.۱۶).

مشارکت‌کنندگان همچنین ذهنیت‌های متقابل آمیخته‌ای از انگاره خود به مثابه افرادی مستقل و وابسته به طور همزمان دارند. در پارادایم مدرن، زنان خود را به مثابه زنانی با هویت مستقل شناسنامه‌ای بازنمایی کردند که در زندگی زناشویی دارای اقتدار در تصمیم‌گیری و مطالبه‌گر حقوقی مانند حق اشتغال، مسکن و سفر می‌دانند. "چون مقاومتی ندیدم نخواستم که بگیرم. مثلاً اگر بدونم که بخوام برم خارج و نمیداره جلوش در

میام" (م.۶). زنان خود را به مثابه زنانی با درایت اقتصادی و مالی بازنمایی می‌کنند که بیشتر از همسرانشان در حوزه مالی دارای صلاحیت شناختی هستند و در این امور تصمیم‌های بهتری می‌گیرند. مردان نیز در پارادایم مدرن، همسران خود را زنانی با هوش اقتصادی و فرهنگی و حمایت‌گر مالی بازنمایی می‌کنند. "در حوزه مالی چون می‌بینیم خانم سوادش از من بهتره و مدیریتش از من بهتره ترجیح میدم مدیریت مالی با خانمم باشه" (م.۱۶). همزمان و در تقابل با این پارادایم در رویکرد ناعقل محور سنت‌گرا زنان خود را به مثابه زنانی وابسته در تصمیم‌گیری و سلطه‌پذیر به منظور استمرار زندگی مشترک، زنانی استثمار شده در زمینه مالی و بی‌اعتماد به نفس به تصویر می‌کشند که بنا بر دلایلی مانند مهریه پایین انگاره ذهنی کم ارزشی تقویت شده است. مرجعیت شناختی زنان در این گونه موارد عمدتاً رویکرد عرفی است که به این انگاره کم ارزشی دامن می‌زند. "چیزی که دارم می‌بینم و حس می‌کنم، چیزی که تجربه کردم اینه که مهریه عزت میاره این چیزیه که دارم می‌بینم و می‌شنوم. هرکی خرج داره ارج داره" (م.۵).

در این پارادایم فردیت‌زدایی از هویت و هژمونی مردسالارانه حقوقی همسر از جمله مواردی است که به زنان حسی از ناکارآمدی ساختاری می‌دهد. مردان نیز در این پارادایم با بازنمایی خود به مثابه مردانی با غیرت، استقلال فردی را از همسرانشان سلب می‌کنند. "چه معنی داره دو نفر ازدواج کردن زن بره جای دیگه سفر. اگر میخوان برن باید باهم برن" (م.۱۶). در این پارادایم تقویت کلیشه‌های جنسیتی را در انگاره‌های زنان و مردان نسبت به خود و همسرانشان، شاهدیم. زنان بعضاً با بازنمایی خود به مثابه موجوداتی احساساتی و عقل‌گریز جنس زن را فاقد صلاحیت لازم برای برابری حقوقی می‌دانند و در انگاره‌ای که از همسران خود بر می‌سازند نیز آن‌ها را به مثابه مردانی جنسیت زده در امور منزل و کار خانگی یا در ارتباط اجتماعی آنها با جنس مخالف و حتی هویت اسمی خود تعریف می‌کنند. "اگر یک زمانی هم که شیفتش میخورد می‌اومد خونه، می‌خوابید و اعتقادی به کمک نداشت. مثلاً می‌گفت آشپزخانه اصلاً جای مرد نیست" (م.۷). در این پارادایم مردان خود را به مثابه مردان متعهد مذهبی که نسبت به روابط همسرانشان با جنس مخالف متعصبند، تعریف می‌کنند. مردان در عین اینکه همسران خود را تحصیلکرده می‌دانند، آنها را به مثابه زنانی با رویکرد جنسیت‌زده مذهبی و یا عرفی بازنمایی می‌کنند. مثلاً مردی که همسرش استاد دانشگاه است و درآمد بالاتری نسبت به او دارد، از وابستگی نمادین مالی همسر بنا بر دلایل مذهبی می‌گوید "خانم من حتی اگر یه مدامم بخواد بگیره به

من میگه! یعنی من اگر پول از عابربانک نگیرم تو کیفش ندارم خود ایشون پول از تو عابر بانک برنمیداره برای خودش " (م.۱۸). این مساله نشان‌گر تقابل و در عین حال در هم آمیزی دو پارادایم سنت‌ستیز و سنت‌گرا است.

۳.۲.۶ رابطه انسان با انسان

در این کنش زبانی در پارادایم مدرن مشارکت‌کنندگان در ارتباط خود با همسران به نوعی از بر هم کنشی متقابل فرهنگی و رویکرد برابرگرایانه دست یافته‌اند. این رابطه برابرگرایانه در حوزه‌های گوناگونی چون تصمیم‌گیری‌های فرهنگی مانند دیدن فیلم یا شنیدن موسیقی، تعیین حدود ارتباط و یادآوری خطوط قرمز ارتباطی با جنس مخالف، تصمیم برای فرزندآوری و معاشرت با والدین به چشم می‌خورد. در برابرگرایی، غیرت مردانه به معنای ابراز جنسی سرکوب پنهان زن، جایی ندارد و عقلانیت ارتباطی مبتنی بر استدلال برتر بر تصورات قالبی جنسیت محور چیرگی دارد. در این پارادایم مردان از مخالفت خود با تبعیض‌های حقوقی نسبت به همسرانشان می‌گویند و زنان از رویکرد مترقی همسر در زمینه‌های حقوقی و مالکیتی ابراز خشنودی می‌کنند.

"این قانون که بعد از فوت مرد، بچه به پدرش میرسه خیلی مسخره است. یا از نظر ارثی زن یک هشتم ارث می‌بره و به پدر و مادر بیشتر میرسه. یکی از دلایلی که شوهرم همه چیزها را به اسم من کرد همین قوانین بود" (م.۳).

یکی از موارد مورد تاکید مردان، احترام به هویت شناسنامه‌ای همسرانشان برخلاف رویه‌های عرفی فراخواندن زنان به نام همسرانشان، می‌باشد. این نگرش مبنی بر مشروعیت بخشی به هویت مستقل زنان بر مبنای تجربه زیسته شخصی و اجتماعی و اختیار محوری آن‌ها در انتخاب نام اجتماعی‌شان می‌باشد. "من خانمم رو به اسم کوچیک صدا می‌زنم و در محافل رسمی هم باشه به فامیل خودشون صداش می‌زنم" (م.۱۸). در مقابل و در آمیزه‌ای با این پارادایم همانطور که اشاره شد با کنش‌های اقتدارگرایانه، سلطه‌گرانه و سلطه‌پذیرانه مواجهیم. زنان از اقتدارگرایی همسران خود اعم از اقتدارگرایی نمایشی (نمایش کاذب قدرت، سلطه‌گری فیزیکی به معنای کتک زدن) و سلطه‌پذیری خود در پذیرش محدودیت‌های کنشی مانند حق خروج از منزل، سلطه‌پذیری در تصمیم‌گیری‌های فرهنگی به معنای تن دادن به سلاقی متباین فرهنگی همسر مانند تماشای نوع خاصی از فیلم‌ها می‌گویند. زنان همچنین هژمونی شناختی همسران را در تعیین حدود مرادوات خانوادگی

وسطح ارتباطات اجتماعی با جنس مخالف و در نوع و سبک انتخاب پوشش خود می‌پذیرند. در عادی‌سازی این سلطه‌پذیری نقش خود زنان نیز با تن دادن به رابطه نامتوازن شناختی و تلاش برای قابل پذیرش شدن خود از جانب همسر و واگذاری تصمیمات مهم مالی به همسر خود، پررنگ می‌شود زیرا عرف اجتماعی این سلطه‌پذیری را توجیه می‌کند: "اگر تو یه موردی اختلاف نظر داشتیم مثلاً فیلم دیدن تصمیم‌گیرنده نهایی اون بود چون یاد گرفته بودم که مرد وقتی خونه است باید شرایط برایش مهیا باشه" (م.۷). مردان مشارکت‌کننده نیز رابطه نابرابر خود با همسر در اخذ تصمیمات مهم زندگی مانند هژمونی مرد در تصمیمات مالی و خانوادگی مهم مانند تعیین محل زندگی، را به مثابه امری عادی می‌پذیرند و به آن مشروعیت می‌بخشند. "من همونجا که کرمانشاه رفتیم خواستگاری بهش گفتم که دیگه پشت سر تودیدی کرمانشاه رو دیدی" (م.۱۶).

از سویی دیگر با آمیزه‌ای از رابطه مشارکتی زن و مرد در پارادایم مدرن و رابطه غیرمشارکتی در پارادایم سنت‌گرا مواجهیم. رابطه مشارکتی که شامل رابطه حمایت‌گرانه همسر در مراقب از فرزند و مشارکت فعال همسر در امور منزل مانند خرید خانه، ادامه تحصیل و اشتغال قابل مشاهده است. این نوع از رابطه مبتنی بر مشارکت بیانگر رویکرد برابرگرایانه مدرنی است که در آن از جایگاه زن و مرد در خانواده اقتدارزدایی شده است. "محل زندگی را من انتخاب کردم ولی کدام خانه در آخر خریده شد را همسر من انتخاب کرد." (م.۵). در مقابل و در آمیزه‌ای با رویکرد مشارکت‌جویانه، به ویژه زنان از رابطه غیرهمدلانه و غیرحمایت‌گرانه همسران خود در فرزندپروری و اداره امور منزل که عمدتاً بر مبنای دیدگاه‌های جنسیتی رایج در مورد تقسیم نقش‌ها و هژمونی مردسالارانه است می‌گویند. این جنسیت‌زدگی در زمینه‌های رفتاری متفاوتی آشکار می‌شود مانند شکاکیت همسران نسبت به روابط اجتماعی (شغلی و تحصیلی) با جنس مخالف و یا آزار روانی همسر با ذهنیت تاب‌زده جنسی مانند مسئله بکارت و اهمیت اجرای سنت‌های مرتبط با آن که اصولاً حاکی از نوعی نگاه کالایی و ابزاری به جنس زن می‌باشد.

ذهنیت جنسیت زده گاه توسط مشارکت‌کنندگان زن با عملکردهایی چون توجیه اخلاقی حقوق نابرابر قانونی و یا بهره‌گیری از ابزارهای به زعم آن‌ها زنانه مانند عشوهرگری معطوف به پیشبرد اهداف مادی و عاطفی، مشروع دانسته می‌شود. "یه وقتایی شیطنت میکنم. فدات شم میگم اونم بیشتر تو حوزه های خانوادگیه مثلاً برای مادرم و یا خواهرم بخوام کاری کنه" (م.۹). در مقابل و در آمیزه‌ای با این رویکرد با رفتار کنترل‌پرهیزانه اعتماد محور

مواجهیم. اعتماد به روابط اجتماعی همسر در موقعیت‌های طبیعی ارتباطی از جمله ارتباط با جنس مخالف، پرهیز از کنترل‌گری متقابل از جمله مولفه‌های این رابطه متقابل محسوب می‌شود. این شکل ارتباطی در ذهنیتی جنسیت پرهیزانه و تعصب‌گريزانه و به شکلی برابر و متقابل شکل می‌گیرد بنابراین می‌توان آن را در پارادایم عقل‌گرای مدرن تفسیر کرد. “من هیچ وقت ندیدم که شوهرم از اینکه من با جنس مخالف حرف بزنم ناراحت بشه. همون طور که خودم هم هیچ وقت در مورد معاشرتش با خانم‌ها حساسیتی نداشتم” (م.۱۴). در این پارادایم همچنین سلطه‌گری، گفتگو محوری و رابطه اقناعی از ویژگی‌های مهم روابط زن و مرد می‌باشند. رابطه تفاهم‌محور در مناسبات و تعامل‌گرایی گفتگو محور همواره با اقتدارزدایی و حق نهفته دو طرف در برخورداری از حقوق برابر در تصمیم‌گیری همراه است. خانم ۴۰ ساله و فوق لیسانس می‌گوید. در مقابل و در آمیزه‌ای با این شکل از رابطه، مشارکت‌کنندگان از رابطه غیرتفاهمی با همسر خود در تصمیمات مهم می‌گویند به این معنا که دو طرف اغلب به توافق نمی‌رسند و حتی کار به جدال‌های خانوادگی کشیده می‌شود.

۴.۲.۶ سیاست

سیاست به معنای آنچه از نظر مشارکت‌کنندگان خیر و شر است با آمیزه‌ای از عناصر متقابل ذهنیت عقل‌محور مدرن و ناعقل‌محور سنتی گره خورده است. یکی از عناصر پارادایم ذهنی عقل‌محور مدرن، مشارکت و جنسیت‌زدایی است. غیر از انحصارزدایی نقشی مردان در امر فرزندپروری، مشارکت‌کنندگان بر لزوم و کارکرد مثبت تقسیم مساوی کار خانگی و لزوم همیاری در امور منزل توسط مرد و به طور کلی کلیشه‌زدایی جنسیتی از نقش‌های خانگی نیز تاکید می‌کنند. “کارهای خونه درسته میگن آشپزی با زنه چه اشکالی داره پياز را هم مرد خورد کنه تا سرعت آشپزی بالا بره و ظرف‌ها را باهم بشورن” (م.۷). منطق محوری دوجانبه، باور به جایگاه‌های برابر تصمیم‌گیری که به رویکردی تفاهم‌محورانه در حوزه‌های تصمیم‌گیری منجر می‌شود، از جمله ابعاد این رویکرد جنسیت‌زدا در بستر پارادایم عقل‌گرای مدرن است. این رویکرد در بستر مولفه‌هایی چون توانایی شناختی برابر زن با مرد و برابری حقوقی و طبیعی زن و مرد شکل می‌گیرد. جنسیت‌زدایی از اتوریته در تصمیمات، کفایت محوری را مبنای تصمیم‌گیری‌های خانوادگی قرار می‌دهد. به طور مثال این مسئله با معیار قرار دادن قابلیت‌های فردی در امر حضانت پیوند می‌خورد. “مسئله

حضانت باید با توجه به صلاحیت اخلاقی و توانمندی‌های آنها در رفع نیازهای کودک اعطا شود" (م.۱۵).

در تقابل و درآمیزه‌ای با این پارادایم با پارادایم ناعقل محور سنت‌گرا مواجهیم. در این جهان ذهنی رویکردی جنسیت زده به تکلیف مداری زن چه در نگهداری فرزند و چه در حوزه کارخانگی وجود دارد. زنان با استناد به سنت فرهنگی رایج که محوریت کار خانگی را زن می‌داند به این ذهنیت مشروعیت می‌دهند. در این رویکرد تصمیم برای فرزندآوری صلاحیتی عقلانی می‌طلبد که بیشتر در انحصار مردان است. بنابراین در پارادایم سنتی کار فرزندپروری عمدتاً زنانه اما تصمیم برای فرزندآوری امری مردانه تلقی می‌شود. در رویکرد سنت‌گرا به حقوق نابرابر قانونی با پیش فرض عرفی ناپایداری احساسی و عقلی زن، مشروعیت بخشیده می‌شود و این خود یکی از عوامل بازتولید نقش‌های جنسیت محور است. شرکت‌کننده‌ی زن ۴۵ ساله با مدرک دکتری می‌گوید "شرایط جسمی زنان گاهی باعث می‌شود که تصمیمات عجولانه‌تری بگیرند. فرضاً زنانی که به سندرم پیش از قاعدگی مبتلا می‌شوند ممکن است در برخی تصمیم‌گیری‌هایشان تاثیر بگذارد. شاید بهتر باشد به سری از تکالیف را از سر خود برداریم و سماجت بی‌جا نکنیم" (م.۱۰). بنابراین در این رویکرد زنان با قائل بودن به لزوم وجود الگوی راهبرگونه در خانه به کارآمدی هژمونی مردسالارانه در تصمیم‌گیری‌های مهم خانوادگی باور دارند و از طرفی مردان نیز با برتری دادن شناختی مردان به زنان مرجعیت نهایی اقتدار در تصمیم‌گیری را امری مردانه و تابعیت زن از مرد در امور فرهنگی را امری عادی تلقی می‌کنند. "به نظرم خانم هم باید به مرده احترام بذاره که اگر اون چیزی که اون می‌خواه هم پخش نمیشه بگه چقدر خوبه" (م.۱۶).

یکی از محورهای اصلی جنسیت‌زدگی در پارادایم ناعقل محور غیرمدرن، مسئله اشتغال زنان است که اشتغال زنان را با رویکردهای متفاوت امری مذموم دانسته و خانه‌داری را به مثابه بهترین نوع اشتغال زنانه تجویز می‌کند. زنان به همبستگی اشتغال و فرسودگی زنان باور داشته و اشتغال زنان را به مثابه ظلم مضاعف بر آنها تلقی می‌کنند. مردان نیز در این پارادایم گاه رویکردی مشوقانه تنها به اشتغال خانگی همسر و درآمدزایی در چارچوب خانه و رویکردی بازدارنده نسبت به اشتغال همسر در سازمان‌های کاری دارند. این رویکرد در بستری از ضعیف‌انگاری جسمی و روحی زنان یا فاسدانگاری فضای اشتغال توجیه می‌شود. "من خوشحالم که همسر من شغل دولتی نداره. شغل دولتی دوست ندارم زنم داشته باشه چون به نظرم محیطش فاسدیه" (م.۱۹). مشارکت‌کنندگان مرد در عین حال در

پارادایم ذهنی عقل‌گرای مدرنی زیست می‌کنند که در آن رویکردی مثبت به اشتغال زنان داشته و حتی آن را امری ضروری می‌دانند. "بدم هم نمیدانم کار کنه. خب کمک خرجه با این روزگار که داریم" (م.۱۶). همچنین زنان به رابطه محکمی میان رضایت از زندگی زن و اشتغال رضایت‌آمیز او قائل هستند. در این پارادایم، احترام به حقوق متقابل فردی و به ویژه احترام به هویت اجتماعی مستقل زن امری مهم تلقی می‌شود. زنان نامیده شدن به فامیلی همسر را نشانه‌ای از استحاله و از خودبیگانگی هویتی خود می‌دانند، از این سنت اجتماعی بیزارند و استقلال هویتی زن را می‌ستایند. "ینقدر بدم میداد از این کار برای اینکه هویت من رو شوهر تعیین میکنه. مثل اینکه مثلاً شوهر تو دکتر و تو دیپلم هم نداری و بهت میگن دکتر" (م.۱۱).

در مقابل و در آمیزه‌ای با این رویکرد در پارادایم ناعقل‌محور سنتی در میان زنان با نادیده‌انگاری یا سهل‌انگاری نسبت به هویت شناسنامه‌ای مواجهیم. در این رویکرد نوعی مشروعیت پنهان به حس مالکیت مردسالارانه دیده می‌شود. "فکر می‌کنم شوهرم بیشتر تمایل داشته باشه وقتی من رو به فامیلی خودش صدا می‌زنند و من مخالفتی ندارم" (م.۳). در این پارادایم بر باورهای عرفی در مواردی چون ضرورت مهریه تأکید می‌شود. در میان مشارکت‌کنندگان زن رویکرد مثبت به مهریه به مثابه ابزار امنیت و نجات به این موضوع باز می‌گردد که در شرایط نابرابر حقوقی، مهریه می‌تواند به ابزاری برای توازن قدرت میان زن و مرد تبدیل شود. "به نظر من مهریه باید باشه چون پشتوانه زنه اگر بتونه بگیره چون بالاخره مرد حق طلاق رو داره و زن حداقل باید مهریه رو داشته باشه" (م.۱۱). در میان مردان نیز ضرورت مهریه با توجیه‌هایی چون ناتوانی ذاتی زنانه در استقلال اقتصادی و لزوم تقید به تکالیف شرع محور اخلاقی، مطرح می‌شود. در مقابل و در آمیزه با پارادایم سنت محور، در پارادایم مدرن با رویکردی سنت‌شکنانه مهریه امری نامطلوب به شمار می‌رود. مردان و زنان مشارکت‌کننده مهریه را ابزار سنتی بقای زندگی زناشویی می‌دانند که منجر به تحمل و سازگاری اجباری آن رابطه می‌شود. رابطه‌ای که عملاً فاقد ارزش‌های ذاتی ارتباطی است. مشارکت‌کننده زنی مهریه را به مثابه توهین جنسی به زن می‌دانند که در قبال بکارت به زن پرداخت می‌شود و مشارکت‌کنندگان مرد نیز رویکرد بدبینانه‌ای نسبت به مهریه به مثابه ابزار کالایی کردن زن و شی‌انگاری او دارند. مشارکت‌کنندگان چه زن و چه مرد در عوض خواهان برابری حقوقی و اصلاح قوانین نابرابر حقوقی در این مورد

هستند. "مهریه چیز بی خودیه وقتی من اعتقاد دارم که هرآنچه که دارم پنجاه پنجاه هست دیگه بقیه‌ش یعنی چی." (م.۲۲).

۵.۲.۶ کنش

در پارادایم عقل محور مدرن کنش معطوف به جنسیت‌زدایی یکی از ابعاد مهم کنشی است. کارآمد محوری و تخصص محوری در تقسیم حوزه‌های تصمیم‌گیری مانند امور مالی و معاشرتی، دموکراتیزه کردن فرآیند تصمیم‌گیری فرهنگی از جمله ابعاد این کنش‌های جنسیت زدا هستند. منطق فارغ از جنسیت، با صراحت و شفافیت بیانی متقابل، شکستن کلیشه‌های جنسیتی چون کلیشه‌های شکل‌گرفته حول محور مفهوم مادری و کنش‌ورزی مشارکت‌جویانه زن و شوهر گره می‌خورد. "من توی یک پیچی آشنا شدم با یه زنی که فمینیسته، سعی می‌کنم چیزهایی که می‌گه رو پیاده کنم. من یه مادرم یه موجودی هستم که تصمیم گرفتم بچه داشته باشم و دارم بچم را بزرگ کنم و بری از اشتباه و مقدس نیستم" (م.۵).

بعد دیگری از کنش‌های جنسیت زدا استقلال در حوزه‌های مختلف تصمیم‌گیری به ویژه در زنان است. زنان قائل به رعایت حدود حوزه خصوصی توسط همسر خود هستند و در این راستا کنش‌هایی سلطه‌گريزانه را به ویژه در حوزه معاشرت‌های‌شان در جهت تثبیت حق این استقلال فردی اعمال می‌کنند. "من اصولاً میرم بعد بهش می‌گم البته شوهرم بارها گفته قبلش به من بگو ولی من نمی‌گم یکی به این دلیل که دلم نمی‌خواد زیر سایه برو و نیروی اون باشم" (م.۱۲). در مقابل و در این آمیزه‌ای با این شیوه کنش‌ورزی، در پارادایم ناعقل محور غیرمدرن دو مقوله مرتبط با جنسیت محوری قابل مشاهده است: کنش‌های اقتدارگرایی جنسیتی از جانب مردان و کنش‌های سلطه‌پذیرانه از جانب خود زنان و دیگری تقسیم نقش‌های مبتنی بر جنسیت که می‌توان آن را به مثابه فرآیندی از تثبیت کنش‌های سلطه‌گرا و سلطه‌پذیر در این ساختار نظر گرفت. در میان مشارکت‌کنندگان زن نوعی سلطه‌پذیری شناختی به چشم می‌خورد و در تصمیمات فرهنگی و مالی و معاشرتی و به ویژه ارتباط اجتماعی با جنس مخالف به مثابه امری بدیهی شمرده می‌شود. "وقتی شوهرم تصمیم می‌گیره با یه نفر قطع رابطه کنه حتما قطع رابطه می‌شیم. خودش تعیین می‌کنه که با کی ارتباط داشته باشم" (م.۷). در زمینه حقوقی نیز با انفعال کنشی و سازگاری در برابر قوانین نابرابر حقوقی مواجهیم. "به نظرم توی یه رابطه سالم باید برابر باشه ولی

خب ما توی سوییس نیستیم که من به زن هستم و در موضع پایین حقوقی هستم" (م.۱۲). مردان نیز در این شیوه کنش‌ورزی از کنش‌های معطوف به قدرت خود در اختلافات شناختی می‌گویند و وجود یک مرجعیت تصمیم‌گیرنده نهایی را واجب می‌دانند.

در این پارادایم مشارکت‌کنندگان در تصمیمات فرهنگی و ایجاد رابطه جنسی نیز خواست مردانه را محور قرار می‌دهند و بعضاً از روش‌هایی چون طرد جنسی به مثابه تنبیهی برای عدم اطاعت جنسی بهره می‌گیرند. "شده تو رابطه جنسی بگم تو این ضد حال رو به من زدی دیگه من تا به هفته باهات قهرم و رابطه‌ای هم نمیخوام برقرار کنم" (م.۲۲). اقتدارگرایی مبتنی بر جنسیت در نهایت به تقسیم کار جنسیتی به مثابه امری بدیهی منجر می‌شود. زن‌محوری در کارهای خانگی و مسئولیت انحصاری کارهای خانگی عمدتاً به دلیل سازگاری زنان و علیرغم نارضایتی آن‌ها به شیوه‌ای حاکم از کنش‌ورزی زنان بدل شده است. "نباید همه چیز به عهده زن باشه ولی در زندگی من هست. ۹۹٪ امورات داخل خونه با منه" (م.۵). جنسیت محوری در کارهای خانگی و فرزندپروری توسط دو فرآیند بازتولید می‌شود، یکی توسط مردان با اختصاص نقش خانه‌داری به زنان و دیگری توسط زنان با قائل بودن آن‌ها به انحصار جنسیتی نقش‌های معطوف به فرزندپروری و انتساب روحیه فرزندپروری به جنس زن. بخش دیگر این جنسیت‌زدگی کنش‌های معطوف به ارتباط همسر با جنس مخالف است. زنان نسبت به روابط اجتماعی همسران خود با جنس مخالف دیدگاهی بدبینانه دارند و در این راستا از اقداماتی نظیر تذکر و تنبیه بهره می‌گیرند. کنش‌های جنسیت‌زده مردان بیشتر معطوف به تعریف جنس زن به مثابه جنسی فاقد قدرت تفکر است.

در پارادایم عقل محور مدرن به جای کنش‌های معطوف به بازتولید جنسیت‌گرایی، کنش‌های برابری‌خواه معطوف به توازن قدرت زن و مرد را می‌توان مشاهده کرد. مطالبه‌گری حقوقی در گرفتن حق سکونت، حضانت فرزند و طلاق از جمله کنش‌های مطالبه‌گرانه حقوقی زنان است. برابری‌خواهی در مردان نیز با نوعی مشارکت‌گری در همه حوزه‌ها آمیخته است. این حوزه‌ها شامل تصمیم‌گیری‌های توافقی در مراودات دوستانه و خانوادگی، مشارکت همدلانه در تصمیم‌گیری‌های مالی مانند خرید ماشین و خانه و زمین و کنش مشارکتی در امور منزل و فرزندآوری و کنش مشارکتی در امور فرهنگی مانند دیدن فیلم یا رفتن به کنسرت، می‌باشد. کنش‌های مشارکتی به ویژه در تصمیمات مهم و جهشی

اقتناعی به خود می‌گیرد. «دوتامون تصمیم می‌گیریم چی کار کنیم؟ حتی اگر می‌خواود زمینی بخره. ماشینی بخره دوتایی میریم و میبینیم و نظر می‌دیم و تحقیق می‌کنیم» (م.۹).

۶.۲.۶ نظام معرفت‌شناختی

مجموع ویژگی‌ها در ابعاد مختلف کارکرد زبانی، جایگاه زن و مرد در خانواده، نظام معرفت‌شناختی مشارکت‌کنندگان را بر می‌سازند. عناصر قابل مشاهده نظام معرفتی فردمحور مدرن در مشارکت‌کنندگان عناصری هستند که بر مشارکت بین فردی زن و مرد و اقتدارزدایی جنسیتی در کلیه امور تاکید می‌کنند. در این نظام معرفت‌شناختی، زنان با انگاره‌های هویت‌بخش اجتماعی خود، مستقل می‌اندیشند و عمل می‌کنند. در این جا منطق برتر معیار تصمیم‌گیری است. کلیشه‌زدایی جنسیتی از نقش‌های خانگی، رویکردهای تفاهم‌محور و اقتناع‌محور و همدلانه در تصمیم‌گیری، سلطه‌زدایی در فرآیند تصمیم‌گیری و رویکرد اجتماعی در نظام تصمیم‌گیری کلیه امور مالی، فرهنگی و معاشرتی، رابطه مبتنی بر اعتماد متقابل، احترام به آزادی‌های فردی از جمله ویژگی‌های این جهان ذهنی است.

یکی از مهمترین ویژگی‌های این نظام معرفت‌شناختی برابری زن و مرد در جایگاه‌ها به ویژه در حوزه حقوقی است. مردان مشارکت‌کننده رویکردی تحلیلی به برابری حقوقی زن و مرد دارند و بر این باورند که نظام حقوقی بنابر آسیب‌شناسی مقتضیات زمان لازم است رویکردهایی بازنگرانه به حقوق زن و مرد داشته باشد. زنان مشارکت‌کننده نیز سنن عرفی و شرعی که برخی از نابرابری‌های حقوقی بر پایه آن‌ها نهاده شده است را تبعیض‌آمیز می‌دانند.

موارد دیگر شامل رویکرد انتقادی به اخلاق‌زدایی در تبعیض همسرگزینی چندگانه و بحث مهریه و شیربهاست. در نظام معرفت‌شناختی ناعقل‌محور سنت‌گرا که در تقابل و آمیختگی با نظام معرفت‌شناختی مبتنی بر مفاهیم مدرن قرار می‌گیرد، با اشکالی از مشروعیت‌بخشی به اقتدارگرایی مردان در قالب وابستگی و سلطه‌پذیری زنان مواجهیم. در این نظام معرفت‌شناختی همچنین با ارزش بخشیدن به بازنمایی موجه زنان در گفتمان مردسالارانه مواجهیم. انگاره برتری شناختی مرد در تعیین حدود روابط همسر، سلطه‌پذیری جنسیتی و بازنمایی عشق در گفتمان مردسالارانه و مشروعیت‌بخشی به اقتدار مردانه در بستر گفتمان مالکیت مرد بدن زن، از جمله این بازنمایی‌هاست. زنان در این پارادایم رویکردی مشروعیت‌بخش به اقتدار همسر در تصمیم‌گیری‌ها دارند. مردان نیز این نظام

سلطه مبتنی بر جنسیت را با برتری دادن قابلیت‌های ذهنی خود بازتولید می‌کنند. در این نظام معرفت‌شناختی با نوعی از گفتگو پرهیزی ارتباطی تعصب‌محورانه با همسر مواجهیم که در نهایت موجب شکاف شناختی زن و شوهر در روابط متفاوت اجتماعی مانند رابطه با جنس مخالف می‌شود. از دیگر ویژگی‌های این نظام معرفت‌شناختی، وابستگی هویتی و شناختی زنان به همسر، اقتدار مردان در تصمیم‌گیری‌های مالی، فرهنگی و معاشرتی، انحصار جنسیتی نقش‌های مربوط به کارخانگی و فرزندپروری، توسل به ابزارهای جنسیتی برای افساح، تصلب انگاره‌های جنسیتی در پروسه اشتغال زنان و شرع‌محوری و عرف‌محوری در مشروعیت بخشی به حقوق نابرابر می‌باشد که اساساً زنان را به مثابه موجوداتی سلطه‌پذیر، سازگار، وابسته، عشوه‌گر، ضعیف و مردان را متعصب، مقتدر، مستقل بازنمایی می‌کند.

جدول ۳. مفاهیم تفسیری حوزه جایگاه زن و مرد در زندگی خانوادگی

عقل محور مدرن	عقل محور غیر مدرن (سنت‌های عرفی و شرعی)	جایگاه زن و مرد	
		برابری سازه	هویت سازه
مشارکت برابر و همه‌جانبه زن و مرد در حوزه‌های تصمیم‌گیری (فرزندپروری/تصمیم‌گیری مالی و شغلی) احترام متقابل به حقوق یکدیگر رویکرد جنسیت‌زدا به کارخانگی و تقسیم وظایف خانگی	احساس نابرابری در جایگاه‌های تصمیم‌گیری رویکردهای جنسیت‌محور زنان و مردان در تصمیم‌گیری‌های مالی تقسیم جنسیت‌محور وظایف و نقش‌های خانوادگی		
مرد تساهل‌گرا (نسبت به ارتباط همسر با جنس مخالف/همسر به مثابه زنی روادار و آزاداندیش/همسر به مثابه زنی با هوش اقتصادی/ همسر به مثابه مردی جنسیت‌پرهیز/زن با هویت مستقل/زن قدرت‌طلب، سلطه‌ناپذیر/زن فردگرا	مردان متعصب نسبت به همسر/همسر به مثابه زن جنسیت‌زده مذهبی/ همسر به مثابه مرد شکاک، دگماتیست، کنترل‌گر/ زن وابسته در تصمیم‌گیری و سلطه‌پذیر/زن به مثابه موجودی احساساتی و عقل‌گریز/مردانی جنسیت‌زده (در امور منزل، ارتباط اجتماعی همسر با جنس مخالف)		

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان ... (سودابه یوسفی فضل و دیگران) ۲۲۵

ذهنیت کنش زبانی		عقل محور مدرن	ناعقل محور غیر مدرن (سنت های عرفی و شرعی)
رابطه انسان با انسان	برابری زن و مرد در حوزه های مختلف تصمیم گیری/عقلانیت ارتباطی مبتنی بر استدلال برتر/رابطه تفاهم محور و فارغ از سلطه در مناسبات/تعامل گرایی و رابطه اقتناعی گفتگو محور/برابری خواهی حقوقی نسبت به زنان(در مردان)/مشروعیت بخشی به هویت مستقل زنان(در مردان)/رابطه مشارکتی همسران(رابطه حمایتگرانه همسر در فرزندآوری و فرزندپروری، امور منزل، ادامه تحصیل و اشتغال)(در زنان)	کنترل گری و سرزنش گری در روابط اجتماعی/همزبانی مرد در تصمیم گیری های مهم مالی و خانوادگی/آزار روانی همسر با ذهنیت تابورزده جنسی و سنت های زن ستیزانه (در مردان)/سلطه پذیری در ارتباط با همسر(در زنان)/مشروعیت دادن به همزبانی شناختی و کنشی همسر در تصمیم گیری ها(در زنان)/رابطه غیر همدلانه و غیر حمایتگرانه همسران در فرزند پروری و اداره امور منزل (در زنان)/رابطه مبتنی بر تقسیم جنسیتی نقش ها/اغواگری معطوف به پیشبرد اهداف مادی و عاطفی (در زنان)	کنترل گری و سرزنش گری در روابط اجتماعی/همزبانی مرد در تصمیم گیری های مهم مالی و خانوادگی/آزار روانی همسر با ذهنیت تابورزده جنسی و سنت های زن ستیزانه (در مردان)/سلطه پذیری در ارتباط با همسر(در زنان)/مشروعیت دادن به همزبانی شناختی و کنشی همسر در تصمیم گیری ها(در زنان)/رابطه غیر همدلانه و غیر حمایتگرانه همسران در فرزند پروری و اداره امور منزل (در زنان)/رابطه مبتنی بر تقسیم جنسیتی نقش ها/اغواگری معطوف به پیشبرد اهداف مادی و عاطفی (در زنان)
تقسیم	کارکرد مثبت تقسیم برابر کار خانگی و لزوم مشارکت فعال در امور منزل توسط مرد/انحصار زدایی نفشی در تربیت فرزند/جنسیت زدایی از اتوریته در تصمیمات/توانایی شناختی برابر زن با مرد/کفایت محوری در تصمیم گیری/برابری حقوقی و اصلاح قوانین نابرابر حقوقی/رویکرد مثبت به اشتغال زنان (در مردان)/مهریه به مثابه ابزار کالایی کردن زن (در مردان)/پیوند رضایت از زندگی زن و اشتغال رضایت آمیز(در زنان)/لزوم احترام به هویت اجتماعی مستقل زن/مهریه به مثابه توهین جنسی به زن(در زنان)	رویکرد جنسیت زده ی مرد محور(در کار خانگی و تربیت فرزند)/مشروعیت بخشی به حقوق نابرابر با نگاه عرفی ناپایداری احساسی و عقلی زن/جنسیت زدگی در مسئله اشتغال زنان/مرجعیت بخشی به مردمحوری در تصمیم گیری های خانوادگی(در مردان)/مردانه انگاری فضاهای شغلی(در مردان)/ضرورت مهریه به دلیل ناتوانی ذاتی زنانه در استقلال اقتصادی(در مردان)/رویکرد جنسیت زده به تکلیف مداری زن در کار خانگی و تربیت فرزند(در زنان) پیوند اشتغال و فرسودگی زنان(در زنان)/نادیده انگاری هویت مستقل زنانه(در زنان)/رویکرد مثبت به مهریه به مثابه ابزار نجات(در زنان)	رویکرد جنسیت زده ی مرد محور(در کار خانگی و تربیت فرزند)/مشروعیت بخشی به حقوق نابرابر با نگاه عرفی ناپایداری احساسی و عقلی زن/جنسیت زدگی در مسئله اشتغال زنان/مرجعیت بخشی به مردمحوری در تصمیم گیری های خانوادگی(در مردان)/مردانه انگاری فضاهای شغلی(در مردان)/ضرورت مهریه به دلیل ناتوانی ذاتی زنانه در استقلال اقتصادی(در مردان)/رویکرد جنسیت زده به تکلیف مداری زن در کار خانگی و تربیت فرزند(در زنان) پیوند اشتغال و فرسودگی زنان(در زنان)/نادیده انگاری هویت مستقل زنانه(در زنان)/رویکرد مثبت به مهریه به مثابه ابزار نجات(در زنان)
رابطه	کنش معطوف به جنسیت زدایی (کارآمد محوری و تخصص محور) در تقسیم حوزه های تصمیم گیری، دموکراتیزه کردن فرآیند تصمیم گیری/کنش معطوف به منطق برتر جنسیت زدا به مثابه معیار تصمیم گیری/کنش برابری خواه حقوقی/مشارکت و کنش توافقی در امور مالی و فرهنگی و فرزندآوری/استقلال فردی زن در ارتباطات(در زنان)/کنش های سرپیچانه و سلطه گریزانه نسبت به رویکرد جنسیت زده همسر(در زنان)	کنش سنت محور غیر مشارکتی/کنش های گفتگو گریز/کنش ورزی معطوف به تقسیم جنسیتی نقش ها/کنش های اقتدارگرای جنسیت محور(در مردان)/کنش ابزاری طرد جنسی به مثابه تنبیهی برای اطاعت پرهیزی جنسی(در مردان)/جنسیت زدگی کنش های معطوف به ارتباط همسر با جنس مخالف(در زنان)/کنش های سلطه پذیرانه جنسیت محور مشروع(در زنان) مسئولیت محوری انحصاری زنانه در کارهای خانگی(در زنان)	کنش سنت محور غیر مشارکتی/کنش های گفتگو گریز/کنش ورزی معطوف به تقسیم جنسیتی نقش ها/کنش های اقتدارگرای جنسیت محور(در مردان)/کنش ابزاری طرد جنسی به مثابه تنبیهی برای اطاعت پرهیزی جنسی(در مردان)/جنسیت زدگی کنش های معطوف به ارتباط همسر با جنس مخالف(در زنان)/کنش های سلطه پذیرانه جنسیت محور مشروع(در زنان) مسئولیت محوری انحصاری زنانه در کارهای خانگی(در زنان)

<p>ناعقل محور غیر مدرن (سنت های عرفی و شرعی)</p>	<p>عقل محور مدرن</p>	<p>عقل عقل عقل عقل</p>	
<p>نظام معرفتی عرف محور (مشروعیت بخشی به اقتدارگرایی مردان در قالب گفتمان وابستگی و سلطه پذیری زنان، رویکرد مردسالارانه به قابلیت های شناختی، تثبیت نقش های تثبیت شده جنسیت محور) نظام معرفتی شرع محور (مالکیت بر بدن زن، نابرابری در جایگاه های حقوقی و حقیقی زن و مرد، وابستگی هویتی و شناختی به همسر، اقتدار همسر در تصمیم گیری های مالی، فرهنگی و ارتباطی)</p>	<p>کاربرد (مشارکتی و برابر خواهانه و اقتدارزدایانه) تحلیلی - انتقادی (منطق برتر معیار تصمیم گیری، نقد مالکیت مرد محورانه، رویکرد انتقادی اخلاقی در همسرگزینی چندگانه) عقلانی (استقلال در تصمیمات فردی، کلیشه زدایی جنسیتی، رویکردهای تفاهمی و اقناعی در تصمیم گیری)</p>	<p>عقل عقل عقل عقل</p>	

۷. بحث و نتیجه گیری

در بخش نظری توضیح دادیم که کریستوا چگونه روان و ذهنیت طبیعی انسان را تقسیم شده میان نیروهای عقلانی و عاطفی - غریزی توصیف می کند به طوری که عرصه های زبانی - گفتمانی و اجتماعی نیز بر همین اساس همواره در معرض چندپارگی است. از آنجا که از نظر کریستوا وظیفه منتقد اجتماعی یا ادبی نشان دادن لحظه های برخورد میان عقل و میل یا عقل و ناعقل است، منطق روشی او نیز در بر همین مبنا است. ما نیز با اتکا به این بنیان نظری، تلاش کردیم تا توصیف و تفسیری از لحظات برخورد و شکاف ذهنیت انسان ایرانی با توجه به قصه و روایت زنان و مردان متأهل از حوزه "جایگاه زن و مرد" و "تربیت فرزند" در تجربه زیسته زندگی خانوادگی ارائه دهیم. به همین منظور با رویکردی پدیدارشناختی و با اتخاذ روش تحلیل گفتمان نشان دادیم مشارکت کنندگان (زن و مرد) چگونه با مسائل متفاوت در این دو حوزه، برخوردهایی دوگانه دارند به گونه ای که ذهنیت آن ها را به ذهنیتی آستانه ای و بودن آنها را به زیستنی در میان دو جهان، تبدیل کرده است.

در حوزه جایگاه زن و مرد با توجه به برآیند مفاهیمی که از درون داده های مصاحبه به دست آمد شاخص اصلی مسئله قدرت تصمیم گیری است که شامل میزان و حوزه های تصمیم گیری می گردد. جایگاه زن و مرد در خانواده با میزان بهره مندی آنان از قدرت تصمیم گیری و درگیری در حوزه های تصمیم گیری پیوند خورده است. همانطور که مفاهیم دو جهان ذهنی عقل محور مدرن و ناعقل محور غیر مدرن نشان می دهد، کنش ها و

ادراکات زنان و مردان شرکت کننده در حوزه قدرت تصمیم‌گیری به طور خاص و جایگاه خود و همسرانشان در زندگی خانوادگی به طور عام در میانه‌ی دو جهان فرد محور مدرن و سنت محور ایستاده است. به طور مثال مشارکت‌کنندگان در ادراک و تجربه‌ی خود از جایگاه خود و همسرانشان در زندگی خانوادگی همانطور که به کفایت محوری و برابرگرایی در تصمیمات مالی، فرهنگی و ارتباطی خانوادگی قائلند، واجد رویکردها و کنش‌های اقتدارگرایانه، سلطه‌گرانه و سلطه‌پذیرانه مبتنی بر هژمونی جنسیتی در حوزه تصمیمات خانوادگی نیز هستند یا همانطور که برابری حقوقی در امور مالی را می‌ستایند، بر وجود مهریه و اجرای سنت‌های جنسیت محور نیز تاکید می‌کنند. همچنین با آمیزه و ملغمه‌ای از رویکردهای مشارکت‌جویانه مبتنی بر برابرخواهی جنسیتی و رویکردها و کنش‌های غیرهمدلانه و غیرمشارکتی مبتنی بر تقسیم جنسیتی نقش‌ها مواجهیم. در عین قائل بودن به هویت مستقل زنان با ذهنیت‌هایی مواجهیم که وابستگی زنان را در قالب تعاریف عرفی و تصاویر مبتنی بر تابوهای جنسیت‌محور عرفی توجیه می‌کنند. می‌توان گفت در حوزه جایگاه زن و مرد دو مفهوم مرکزی قدرت و جنسیت و نوع مناسبات این دو با یکدیگر مفاهیم دیگر را نسبتاً پوشش می‌دهند و همانطور که در بخش یافته‌ها نشان داده شد، مشارکت‌کنندگان که شامل زنان و مردان متاهل می‌شوند در مواجهه با مسائل و موضوعاتی یکسان در این حوزه و در پیوند قدرت و جنسیت، دارای رویکردهای گفتمانی دوگانه‌ای هستند.

در کارکرد تربیت فرزند نیز همین آمیختگی جهان‌های ذهنی به چشم می‌خورد. از سویی با گفتمان عقل محور مدرن مواجهیم که واجد مولفه‌هایی اصلی مانند آگاهی و آزادی محوری فرزندان، تقدم اخلاق محوری بر دین محوری تربیتی، عرف‌زدایی از تعاریف نقشی زن و مرد در خانواده، خشونت‌پرهیزی، اولویت منطق بر اتوریته، مشارکت‌گرایی و برابری متوازن زن و شوهر در تصمیم‌گیری است و از سویی دیگر با گفتمان ناعقل محور غیرمدرن که دارای مولفه‌هایی اصلی چون کنترل اقتدارگرایانه، تربیت دینی، کنترل‌گری مستقیم مبتنی بر عرف و شرعی، جنسیت‌گرایی نقش‌های مادر و پدری، اقتدار مرجعیتی در تصمیم‌گیری فرزندان، رویکرد جنسیت محور به نقش‌های تربیتی مادر و پدر و خشونت‌گرایی فیزیکی و روانی، می‌باشد.

بنابراین سوژه‌های این تحقیق سوژه‌هایی با ذهنیت چندپاره و منقسم‌اند که در میانه‌ی جهان‌های ذهنی عقل محور مدرن (که در آن منبع معرفت فرد و اراده‌ی فردی است) و

ناعقل محور غیرمردن (که در آن منبع معرفت سنت های عرفی و شرعی است) زیست می‌کنند. ما نیز در این تحقیق بر آن بودیم تا با توصیف و تفسیر روایت‌ها و قصه‌های زنان و مردان مشارکت‌کننده لحظات برخورد و تقابل و شکاف ذهنیتی و آمیختگی عقل و ناعقل را در دو ساحت زندگی خانوادگی یعنی تربیت فرزند و جایگاه زن و مرد نشان دهیم.

کتاب‌نامه

- ارمکی، آزاد (۱۳۹۱). «هم‌خانگی، پیدایش شکل های جدید خانواده در تهران»، فصلنامه جامعه‌پژوهی فرهنگی، شماره ۱.
- ازکیا، مصطفی: دربان آستانه، علیرضا (۱۳۸۹). *روش های کاربردی تحقیق*. تهران: انتشارات کیهان.
- استراتن، پل. (۱۳۸۴). *آشنایی با دکارت*. ترجمه هومن اعرابی. تهران: انتشارات مرکز.
- جلایی پور، حمیدرضا: محمدی، جمال (۱۳۹۲). *نظریه های متاخر جامعه شناسی*. تهران: نشرنی.
- باومن، زیگمونت (۱۳۸۴). *عشق سیال، درباب ناپایداری پیوندهای انسانی*. ترجمه عرفان ثابتی: نشر ققنوس.
- بدیو، آلن (۱۳۹۷). *در ستایش عشق*. ترجمه مریم عبدالرحیم کاشی، تهران: ققنوس.
- بک، اولریش (۱۳۹۶). *آشوب جهانی عشق در کتاب تریس، جودیت و دیگران*، هشت مقاله درباره جامعه شناسی خانواده: نشر ترجمان.
- برت، استیل (۱۳۹۷). *کریستوا در قابی دیگر*. ترجمه مهرداد پارسا. تهران: انتشارات شوند.
- شایگان، داریوش. (۱۳۸۶). *افسون زندگی جدید؛ هویت چهل تکه و تفکر سیار*. ترجمه فاطمه ولیانی. تهران: انتشارات فروزان.
- فرکلاف، نورمن (۱۳۷۹). *تحلیل انتقادی گفتمان*. ترجمه پیروز ایزدی. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه.
- کریستوا، ژولیا و دیگران (۱۳۸۸). *تن بیگانه*. ترجمه مهرداد پارسا. تهران: انتشارات رخ داد نو.
- کریستوا، ژولیا. (۱۳۹۷). *خودم را می‌سفرم*. ترجمه توفان گرکانی. تهران: نشرقطره.
- کریستوا، ژولیا. (۱۳۹۵). *علیه افسردگی ملی*. ترجمه مهرداد پارسا. تهران: انتشارات شوند.
- کریستوا، ژولیا. (۱۳۹۵). *فردیت اشتراکی*. ترجمه مهرداد پارسا. تهران: انتشارات روزبهان.
- کریستوا، ژولیا. (۱۳۸۸). *خوشید سیاه مالیخولیا*، ترجمه مهرداد پارسا. تهران: انتشارات رخ داد نو.
- کریستوا، ژولیا. (۱۳۹۴). *ملت‌هایی بدون ملی‌گرایی*، ترجمه مهرداد پارسا. تهران: انتشارات شوند.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۸). *راه سوم*، ترجمه منوچهر صبوری. تهران: شیرازه.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۹). *جامعه شناسی*، ترجمه منوچهر صبوری. تهران: نشرنی.

ذهنیت چندپاره در روایت زنان و مردان ... (سودابه یوسفی فضل و دیگران) ۲۲۹

- گیدنز، آنتونی. (۱۳۹۲). چکیده آثار آنتونی گیدنز، ترجمه چاووشیان. تهران: نشر ققنوس.
- مهرآیین، مصطفی (۱۳۹۱). «تحلیل متن در اندیشه ژولیا کریستوا»، کتاب ماه تاریخ و جغرافیا، ش ۲۶. میلانی، عباس. (۱۳۸۸). *تجدد و تجدیدستیزی در ایران*، تهران: انتشارات اختران.
- مک‌آفی، نوئل. (۱۳۹۲). *ژولیا کریستوا*، ترجمه مهرداد پارسا. تهران: انتشارات مرکز.

- Carrim, Nasima (2018), " Behind the Mask: Hybrid Identity Work of Indian Women Managers in Corporate South Africa", University of Pretoria, Pretoria, South Africa
- Dusi, Paola ,Giuseppina Messetti, Inmaculada (2015). "Belonging: Growing up between two Worlds", Procedia , Social and Behavioral Sciences, Elsevier, p560 – 568
- Kamada, L. D. (2009). *Hybrid identities and adolescent girls*. Multilingual Matters. library of congress cataloging in publication Data.
- Kaye DaCosta, Paula (2018). *Culthural Identity and Hybridity in Different Spaces In Different Spaces*, University of Toronto, Department of Leadership, Higher and Adult Education, Ontario Institute for Studies in Education
- MacCay, Brian (2009). "Living between two worlds, who is living in whose worlds?", Australasian Phychiatry, Vol17 supplement, p 20-23.
- Pachini Hernandez, Deborah (2010). *Hybridity and identity in Latino popular music*, United State of America, Temple university press.